

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . " 2-20
za Nemčijo ocelotno . . . " 28.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejemov mesečno . . . 1-70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo ocelotno . . . " 8.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna poltivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 18 v
za dvakrat . . . " 15 "
za trikrat . . . " 13 "
za večkrat primeren popust.

Poročna oznaka, zabave, osmrtnice itd.:
enostolpna poltivrsta po 23 vin.

Poslano:

enostolpna poltivrsta po 40 vin.

Izhaja vsak dan, izvenredni ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 28.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Pomladanska vojska v Galiciji.

C. kr. korespondenčni urad objavlja obširen popis iz vojnega časnikarskega stana pod zgorajšnjim naslovom. Naš generalni štab opisuje sedemtedenske boje, v katerih so bili vrženi Rusi iz Galicije v Rusijo. Bili so šest velikih bitk v teh sedmih tednih, ujeli so do 1000 ruskih častnikov in nad 400.000 mož, zaplenili 350 topov in do 800 strojnih pušk. Opis je strogo nepristranski; gospod Höfer, ki ga je brez dvojbe sam sestavil, v njem ničesar ne prikriva, ničesar ne olepšava; le mestoma, ko govori o dozorah sadu, se dvigne skoraj na pesniški višek. Pisano je za sedanjost, a tvorilo bo važen spis tudi vsakemu, ki bo proučeval v poznejših časih sedanjo svetovno vojsko. Nikjer ne sramoti premagane sovražnika, marveč ga celo hvali, česar v poročilih naših sovražnikov nismo navajeni.

Velezanimiv opis, ki je precej poljuden, slove:

Iz vojnega časnikarskega stana se poroča:

Med najsijajnejše dogodke v velikem boju Avstrije in Nemčije z množino sovražnikov, ki napadajo z vseh strani, spada veliki vojni dogodek, ki so dovedli zveznim armadam na gališkem bojišču majnika in junija uspeh za uspehom in ki se je končno 22. jun. poslavlilo z zopetnim zavzetjem Lvova, spada 52 dnevna spomladanska vojska v Galiciji.

Živimo še pod vtisom mogočnih dogodkov. Premalo smo se oddaljili od njih, da bi mogli popolnoma umevati veličino teh vojnih dogodkov. Šume še mimo nas, živimo v njih in nam ne nudijo tistega pregleda, ki bi nam omogočil, da iz množine podrobnih dogodkov zapazimo velike, značilne poteze, ki se jih drže naši spomini in ki bi tvorili kačipot za umevanje tega, kar smo doživeli. Tak pregled nudi 4. zvezek avstro-ogrskih vojnih poročil iz Streufler »Militärblatt-a«, ki obsega kraten opis »Avstro-ogrška severna armada v gališki spomladanski vojski (od 2. majnika do 22. junija 1915)«.

Kladvo pada na nakovalo, dokler se delo ne izvede.

Minulo je devet mesecev težke vojske; zaključena veriga vedno trajajočih bojev, ki so izpadli bolj ali manj srečno za orožje zaveznikov. Prevečala je pa vse trdno zasledovana misel, da se mora rusko premoč zdrobiti kos za kosom, da se ustvari končno tisto razmerje sil, da se sovražniku vsili lastna volja za ofenzivo, ki mora

dovesti do končne zmage. Veliki splošnosti je pač morala v dolgih, hudih mesecih ostati skrita vodilna misel ob vseh dejanjih zaveznikov. Pretirano se je upalo ob vsakem sunku na trajno zmago, upadal je pogum, če so armade zapuščale med umikanjem lastno zemljo. Sodilo se je po uspehu ali po neuspehu. Ni se mislilo na to, da kladivo pada na nakovalo in se zopet odbija, dokler ni kovaško delo dovršeno. Ni se iskala prilika vsako leto ponavljajočega se obnavljanja narave, da se vedno menja solnce z dežjem nad cvetjem in nad žitom, dokler končno ne dozori. Vsak sunek, vsak boj in vsaka bitka je približala zaveznike zaželjenemu smotru. Kar se je pričelo na razsežnih bojiščih pri Krasniku, Zamošču, Komarovu in pri Lvovu, je nadaljevalo borenje ob Sani in ob Visli, zimski boj na Ruskem Poljskem in v vzhodni Galiciji. Vsaka teh stopenj je dopolnjevala najvišji smoter, ki sta ga nameravali zvezni vojni vodstvi; sovražna premoč se je slabila tako, da so bile lastne neizogibne žrtve daleko prekosene. Po številu je mogla Rusija pač iz svoje velike zaloge ljudi izgube dolgo časa nadomeščati. Izpopolniti pa ni mogla širokih vrzeli, ki so nastale v vrstah vodilne inteligence in v notranjosti armade.

Vse prekosila velika nad četrtletna vojska v Karpatih.

Vse, kar se je pa prej zgodilo, je prekosila velika vojska v Karpatih. Pričela se je v veliko silo decembra. Polagoma je pritegnila velik del ruske armade v svoje okrožje, ki je zahtevalo kupe grobov. Bilo je to najtežje, po neprilikih trde zime neizmerno pojostreno borenje. Boji so z vedno večjo ljutostjo trajali nad četrto leta. Vsak vrh, vsak greben, ki so si ga priborili Rusi z dolgotrajnim trudom, so plačali s potoki krvi, a posrečilo se jim ni, da dosežejo zaželjeni cilj in da prodro na Ogrsko. O Veliki noči je oslabela njih sila. Opustili so morali svoje načrte in si dovoliti daljši odmor, da izpopolnijo svoje močno zredčene vrste in da jih pripravijo za boj, ko se prične boljši letni čas.

Rusi sodili, da lahko počivajo brez skrbi.

Rusi so sodili, da lahko počivajo brez skrbi. Svojo črto v Karpatih so namreč močno utrdili, za njenim hrbtom je bilo več pripravljenih dobrih postojank, v katerih bi bili lahko kmalu ustavili tudi uspešen sunek nasproti stoječih armad Borojevič, Böhm-Ermolli in Linsingen. Zahodno krilo

je čuvala črta utrdb, ki se je raztezala od karpatskega grebena do izliva Dunajca. Bila je nepredorna tako vsled ugodnega ozemlja kakor tudi zato, ker so izpolnjevali utrdb več mesecev. Nekoliko jih je morebiti skrbelo njih vzhodno krilo, kjer je prodrla Pflanzler-Baltinova armada od februarja v južnogališke nižine čez Prut in v Bukovino do Dnjestra. Rusi so tu zato nakopili čete, da bi preprečili morebiten nameravan sunek. Mogoče je, da so temu krilu določili tudi kako odločilno nalogo potem, ko bi bili končali izpopolnitev ruske armade in ko bi bili pripravljeni na novo prodiranje.

Dozorel sad se prične odtrgavati.

Zvezni vojni vodstvi sta izpoznali, da pomenja uspeh v Karpatih več kakor le srečno obrambo mogočnega napada; plačilo teh bojev, v katerih se je žrtvovalo toliko krvi in življenj, je večje, ker je dozorel sad tolikega truda in napora. Odrigati ga je bilo mogoče, ko se je odločilo nemško najvišje vojno vodstvo, da vrže Mackensenovo armado na to bojišče. Zadel naj bi Ruse tam, kjer so najmanj pričakovali, na zahodno-gališki črti, v tisti smeri, ki jo je ckr. armadno višje poveljstvo še zdavnaj izpoznalo, da nudi največ upanja, ob dolinah Jaslo—Krosno, kjer se je poizkušalo prodreti že v prvi polovici marca, a se je izjalovil poizkus po začetnih uspehih radi nezadostnih sil, s katerimi se je takrat razpolagalo.

Priprave za bitko Gorlice—Tarnow.

Hitro, ne da bi se bila vzbudila kaka pozornost, se je zbrala Mackensenova armada za c. in kr. 6. zborom. Medtem so Pflanzler-Baltinova, karpatske armade in severno od reke Visle stoječe sile zapostjevale pozornost Rusov z živahnim delovanjem, s streljanjem iz topov in z manjšimi sunki. Armada nadvojvode Jožefa Ferdinanda, ki je stala nasproti Tarnowu, je dne 1. majnika zvečer prekoračila s svojim najsevernejšim krilom Dunajec, da napoti tja ruske rezerve.

Štiriurno streljanje iz skoraj 1500 topov.

Dne 2. majnika zjutraj se je pričelo skoraj štiri ure trajajoče neurje iz skoraj 1500 topov na rusko črto, ki je uvedlo bitko pri Gorlicah—Tarnowu.

Popolen uspeh dosežen 5. majnika.

Mackensenovi armadi in njej pridruženemu c. in kr. 10. zboru se je že prvi dan posrečilo, da je prodrla rusko postojanko. Rusi so pa za njo zgradili nove obrambene črte, ki so jih morali vzeti povrsti s trdimi boji. Odpor tega sovražnika

je bil zlomljen šele 5. majnika. Armada nadvojvode Jožefa Ferdinanda se je borila 2. in 3. majnika za močne utrdb na vrhovih ob obeh straneh Biale pri Tuchowu; premagati je morala nato drugo obrambno črto južno od Tarnowa, doseglj se je tudi tu končni uspeh šele 5. majnika.

Rusi morajo umakniti svoje zahodno krilo karpatske armade. — Borojevič jih zasleduje. — Dve ruski diviziji pri Dukli uničeni.

Posrečen predor je takoj prisilil Ruse, da so morali uvesti umikanje svojega zahodnega krila karpatske črte, ki je stalo južno od Dukle. Ko so odposlali vozove in rezerve naprej, je izpraznila bojna črta ponoči na 5. majnika svoje postojanke. Zasledovala jo je Borojevičeva armada. Da so se mogli Rusi sploh umakniti, so morali držati Lupkovski prelaz do 7. zvečer proti nemškemu zboru v Beskidih, kar se jim je tudi posrečilo, seveda žrtvovati so morali za to eno celo divizijo. Neka druga divizija, ki je izkušala uiti čez sedlo Dukla, je zadela ob 6. zvečer na nemške čete, ki so zaprele pri Dukli izhod iz doline. Za njenim hrbtom so se nenadoma pojavili deli 10. zbora, ki so dospeli proti večeru v pokrajino prelaza Dukla in ki so se takoj, ko so čuli gromenje topov, obrnili proti severu. Uničena je bila tudi ta ruska divizija.

Rusi upali, da se drže v prelazu Lupków.

Rusi so upali na velik sunek v črto zgornjega Wisloka, pri Krosnem—Frysz-taku in v nadaljevanje proti izlivu Nide, da se bodo trajno upirali in da se bodo mogli držati vsaj vzhodno od prelaza Lupków v Karpatih. Namen se je izjalovil prej, kakor so Rusi pričakovali. Z naskokom je 7. majnika zvečer vzela 39. honvedska divizija 6. zbora Krosno in je pridobila s tem že prehod čez Wislok; levo krilo Böhm-Ermolijeve armade je vdrla isti večer v ruske karpatske postojanke vzhodno od Lupkovskega prelaza, vsled česar se je morala umakniti ruska črta do prelaza Užoka.

Štiridnevna bitka pri Sanok—Rzeszówu.

Rusi so nato mislili držati, izkoriščajoč vrhove vzhodno od Wisloka, črto, ki naj bi se raztezala iz Radomysla čez Vielpole—Besko proti Nowotaniecu, nato naj bi se nagnila proti jugovzhodu in naj bi se razprostirala na vrhove severovzhodno od Užoškega sedla in bi se tu strnila s silami, ki so stale nasproti južne armade. S pomočjo hitro dovedenih rezerv so mislili uspešno ustaviti prodiranje zaveznikov in

LISTEK.

Franjo Neubauer:

Pesem slovenskih junakov ob Soči.

Kaj v tuje vasi ste pridli,
vi fantje, iz laških ravnin?
Ne veste li, da bistrooka
ne mara vas hčerka planin?

Ne mara vas živih! Še mrtve
izroča vas srdu valov,
še mrtve podi iz naročja
in meče ob skale bregov.

Ne hodi se k čili devojki
predrzo tako vasovát,
če snubcev ima milijone
in vsak je močan in bogat!

Mi, fantje slovenski, smo snubci
a devi je Soča ime.
Mi ljubimo, snubimo sami!
Kdor moti nas, njemu gorje!

Izrujte iz srca ljubezen,
bežite, dokler je še čas!
Zdaj morda devojke domače
prijazno še sprejmejo vas!

Nikar ne podžigajte jeze!
Če srda srce prekipe,
sramotno vas, vsiljenice podle,
požénemo v vaše vasi.

A naša devojka vesela
z valovi takrat zaigra,
za snubci bežečimi zvonko
zasmeje iz dna se srcá:

»Ah, smilite se mi, junaki!
Kaj prišlo na misel je vam,
da šli iz vasi ste domačih,
devojke pustili pa tam?!

Zdaj vračate k njim se — tepeni!
Deklet pa domačih bo sram!
Tako porekó vam srdite!
Kdor tepen je, naj bo le — sam!

Hahá! to bo lepa vrnitev!
Kdor živ bo in zdrav še ostal,
zapomni si dobro snubitev,
in vekomaj bo mu je žal!«

Slovenci na bojiščih.

S koroških bojnih postojank.

Ognjičar L. Legat piše:

Italijani nam ne morejo nikjer do živega, a tu in tam se jim pa le ponesreči kak strel, ki nam povzroči izgube. Tako je 15. julija laška 28 cm granata po naključju padla v bližino naše sosedne postojanke in ubila nekaj mož, ki smo jih naslednji dan z vso častjo pokopali. 20. julija smo se dobro dajali, a zadnjo besedo smo imeli mi — italijanske baterije smo prisilili k molku.

Mi kakor Lahi se pridno pripravljamo

na zimsko vojno: delamo silno močna stanišča in zavetja, izpopolnjujemo postojanke itd. Ob prostem času gremo inujemo, da je veselje. Med nami so zastopane vse narodnosti: Slovenci, Hrvati, Čehi, Rumuni, Nemci. Godi se nam dobro. V slabo voljo nas ne spravi ne dež, ne druge težave, pa tudi ne laške granate, katerih se veliko ne razpoči. Prej bo Lahu zmanjkalo njegove zanikarne municije, nego nam poguma in dobre volje. Bog in Avstrija!

Hudomušni slovenski vojaki.

Topničarja Franc Bergman z Jesenic na Gorenjskem in Anton Kotnik iz Rač pri Mariboru, ki sta velika prijatelja, pišeta:

Dne 14. avgusta je Lah zopet vzel na muho naš Mali Pal. Zmetal je toliko granat, kakor bi bile po krajcarju. Toda namesto na našo baterijo, kateri je namenil svoje dobrote, je streljal tje, kjer se je trudil s svojim poštenim rokodelstvom naš krojač Benet, doma iz Kranjske gore. Seveda jo je odkuril s šivanjem in prišel k nama, čes: »Odkuriti sem jo moral, drugače bi mi bil hudiman še šivanko zbil iz rok!« Gotovo je padlo nad 60 granat, toda mi smo imeli samo enega ranjenega. Naju je pa varovala Devica Marija! Drugače delamo mi; naši topovi so redkobesedni, a kadar izpregovoré, obvelja njihova beseda brez ugovora. Tako je nedavno naš dragi nadporočnik izpazil italijansko baterijo; oddala je samo tri strele, nato pa za vedno umolknila. — Naši fantje si tudi radi privoščijo veselje, da potegnejo Laha. Tako so neki večer zakurili v nekem navideznem

strelskem jarku. Italijani so seveda takoj zapazili dim in začeli na vso moč streljati na točno mesto, naši infanteristi so se jim pa smejali in jim korenček strgali. Vedno smo dobre volje, ker smo trdno prepričani, da se bo Italijan prej razkrehnil nego prodrl našo bojno črto. Zivela Avstrija! Ura!

Za Rusi.

Janez Jemec piše z rusko-poljskega bojišča:

Tukaj nas je več Slovencev pri poljskem regimentu št. 55. Drugi so večinoma vsi Poljaki. Do zdaj nam je šlo še vedno dobro. Napredujemo dan za dnem. Rusi se vedno umikajo. Večkrat moramo marširati po več kilometrov na dan, včasih tudi par dni skupaj. Včasih se vnamejo vroči boji, a zmagamo vselej le mi! Pred par dnevi je en sam Slovenec ujel devet Rusov.

Naš oddelek strojnih pušk se vrlo drži. Pred dobrim mesecem sta si dva strelca zaslužila mali srebrni svetinji za hrabrost. Bilo je tako-le: Izbrali smo si iz vrsten prostor za streljanje. Strojno puško smo postavili pod streho neke hiše in cev zakrili z opeko. Tako smo imeli lep cilj in strelji so padali naravnost v sovražne strelske jarke. Takrat so naši imeli veliko Rusov.

Tudi jaz sem bil že enkrat v veliki nevarnosti, ko so padale granate čisto blizu mene, a hvala Bogu in Materi božji, nevarnost sem srečno prestal.

V prostih urah smo Slovenci radi skupaj; pogovarjamo se in včasih tudi zapojemo. Naš gospod nadporočnik, ki je tudi

kriti važni mesti Rzeszów in Sanok. Vnela se je zato 8. majnika bitka pri Sanoku—Rzeszówu, ki je trajala štiri dni. Mackensenova armada, ki je dospela neposredno pred središče ruske postojanke, je morala 8. majnika prestati trde boje za vrhove vzhodno od Wisloka. Zvečer se jih je polastila, a Rusi so se umikali le korakoma in so se kočno trdno oklenili odseka ležečega za Stobnico. Krilni armadi zaveznikov sta morali zlomiti 8. majnika ljut odpor zadnjih kritik, ki so hotela pridobiti čas glavnim silam, da zasedejo in utrde nove postojanke.

Nadvojvoda Jožef Ferdinand preмага Ruse med Fryszakom in Debico.

Armada nadvojvode Jožefa Ferdinanda, ki se je že 7. maja morala vroče bojevati za prehode Wisloke pri Brzosteku in Pilanu, je osvojila 8. majnika z naskokom ruske postojanke zadnjih čet med Fryszakom in Debico.

Borojevič in Böhm Ermolli premagata Ruse pri Balgradu—Szawne. — Mackensen porazi rusko središče pri Stobnici. — Nadvojvoda Jožef Ferdinand preмага 3. kavkaški zbor.

Borojevič in Böhm Ermolli sta morala 8. izvojevati marsikater vroč boj v Karpatih, dokler nista došla pred postojanke, ki so jih zasedli Rusi, da zapro pot v Sanok in sicer črto Besko ob zgornjem Wisloku—Nowotaniecu—Szczawnu ob Oslawa—Odryt hrbtu za zgornjim Sanom in vrhom Ostro nasproti prelazu Užok. V širokem loku pred Vislo do Užoške ceste je divjal 9. majnika boj. Ob 9. zvečer so izvedli Rusi s tremi divizijami ob Sanoški cesti močnejši protisunek, da pomagajo svojemu trdo stiskanemu središču ob Stobnici. Predor, ki je že grozil središču, so sicer odvrnili, a še isti večer so vzele z naskokom 10. zbor in nemške čete krilno opirališče Besko južne črte, 11. majnika je bila prodrta črta pri Balgradu—Szczawne po Böhm Ermollijevi armadi, desno krilo je pa prodrlo Borojevičeva armada. Mackensenova armada je prepodila središče od Stobnice, a zbor nadvojvode Jožef Ferdinanda je premagal pri Wielopolju 3. kavkaški zbor. Bolj ali manj ljuti umikalni boji so se le še bili 11. majnika; zvečer sta se nahajali v rokah zaveznikov mesti Sanok in Rzeszów. Ruski poraz je prisilil tudi levo rusko krilo v Karpatih, ki je stalo nasproti južni Linsingenovi armadi, da se je moralo umakniti.

Rusi zaman upajo, da ustavijo naše ob reki San.

Rusi so zdaj upali, da prisilijo končno zaveznike, da bodo morali ustaviti prodiranje ob reki San. Pripravljeno so imeli tu močno postojanko z glavnim opirališčem Przemyslom. Pred njo se je raztezala večkratno utrjena črta do Dnjestra močvirij na eni strani, na drugi pa severni pas trdnjave, obmostji Radymno in Jaroslav, ki so branili levi breg do izliva Wisloka. Reka San je tudi sama branila črto, ki jo je zaključilo na krilu obsežno obmostje ob kotu, ki ste ga tvorili reki San in Visla.

Slovenec, nam je zelo naklonjen. Večkrat je pri petju za pevovodjo, in če jo dobro urežemo, sledi pohvala in cigarete.

Tukaj, kjer smo zdaj, je samo rodovitno polje, povsod sama lepa pšenica! Enkrat so naši fantje poželi veliko njivo pšenice in jo lepo skupaj zložili, kakor je tukaj v navadi, a namesto s srpi so želi z bajoneti!

Ljudje so z nami uljudni. S Poljaki se dobro razumemo. Po vaseh lahko kaj kupimo; slanina ni draga — po dve kroni kilogram. Gosi in druge perutnine je veliko, novi krompir se lahko dobi in tudi kruha ne manjka.

Za naš dušni blagor zelo skrbi naš gospod polkovnik. Večkrat imamo sveto mašo na prostem. Naši fantje pogosto hodijo k spovedi in svetemu obhajilu.

Vsakokrat goreče molimo, da bi se po končanem boju zopet vrnili k svojim v domovino. — Knjižice, katere smo dobili pred odhodom na bojišče, skrbno hranimo in v prostih urah prebiramo. Navdaja nas upanje, da je Bog z nami in da nas ne bo zapustil v teh viharjih dneh.

Sprejmite priskrbe pozdrave kranjskih fantov pri 55. regimentu!

Iz okopov na severu.

Nadlovcec Ignac Hvala nam piše:

Sedaj se dol v naši slovenski domovini bolj zanimamo za italijansko bojišče, ki vam je v vsakem oziru bližje nego severno, no, pa morda bo le prav, da se tudi mi s severa včasih oglasimo, da nas ne pozabite.

Govoriti moram resnico in reči, da se nam ne godi slabo. Zadnje boje smo imeli na naši fronti dne 15. in 16. avgusta, ko smo osvojili blizu ruske meje neke postojanke, v katerih prebivamo še sedaj. Ali ne mislite, da nas obdaja božji mir. Sovražnik nam vsak dan streže z granatami in šrapneli, toda ne more nam blizu. V naših okopih je vse tako lepo v redu, kakor v hiši, kjer je zelo priden gospodar. In naša strojna puška je zmerom pripravljena,

Naši osvoje obmostje Jaroslav.

Zavzete obmostje pri Jaroslavu dne 15. majnika po nemških četah in c. in kr. 6. armadnem zboru ni prekrizalo samo prvotnega ruskega namena že iz početka, marveč je celo omogočilo zaveznikom, da so se 16. majnika na desnem bregu ustavili. Zdaj šele je bil mogoč odmor v operacijah, ki so se izvajale zgledno hitro. Čete so potrebovale počitka; predvsem so se morale popraviti železnice in mostovi, ki so jih Rusi temeljito uničili, da se je omogočila preskrba in da je bilo mogoče pripeljati težko artiljerijo. Popolno mirno seveda ni bilo. Mackensenova armada je razširila svojo obmostno postojanko na desnem bregu Sana, Rusi so podvzemali iz kota San—Visla in iz Przemysla protisunke, ki so bili vsi odbiti.

Splošen napad uveden.

Odmor je bil končan 24. majnika. Zavezniki so pričeli splošen napad. Böhm Ermolli je napadel močne postojanke med Przemyslom in močvirji Dnjestra, Mackensen obmostje pri Radymnu in vzhodno od Sana proti vzhodnim zvezam Przemysla; nadvojvoda Jožef Ferdinand kot San—Visla.

Mackensen osvoji Radymno. — Naš 6. zbor vzela Horodysko.

Mackensenov sunek je 24. majnika dovedel do velikega uspeha. Vzeto je bilo Radymno; večji del posadke obmostja je bil ujet. V bodočih dneh so potisnili črto v srečnih bojih znatno proti jugovzhodu in vzhodu, kjer se je c. in kr. 6. zbor, ki se je posebno odlikoval že pri Radymnu, osobito izkazal, ker je osvojil celo vrsto krajev in vrh Horodysko.

Izjalovljen ruski napad na naše krilo.

Rusi tudi niso tratili časa. Zbrali so na severu močne sile, ki so izvedle dne 27. majnika že dolgo nameravani sunek v krilo. Dne 27. 28. in 29. majnika so izvajali silovite napade. Dosegli so pa le en uspeh, da so zopet osvojili Sieniawo, a vsi njih poizkusi, da pridobe tu prehod čez San, so se izjalovili z velikimi žrtvami krvi kakor tudi njih napadi iz kota San—Visla in proti Mackensenovi severni in vzhodni črti.

Ruska napadalna sila ugasne.

Po kratkem odmoru so se 31. majnika nadaljevali ruski napadi s povečano ljutostjo na istih z mrličih pokritih bojiščih. Med divjim borenjem so si priborili na zahodnem bregu reke San Rudnik, a prodiranje je otenil zbor vojakov s planinkami, Brezuspšno so zopet do 4. junija nadaljevali napade. Ugasnila je napadalna sila v hudo izredčenih vrstah.

Przemysl zopet naš.

Izpolnila se je pa medtem usoda tistih delov bojnih črt, ki naj bi bili osvojeni po velikem sunku na krilo. Obstreljevanje Przemysla se je otvorilo 30. majnika, zvečer je vzela z naskokom c. in kr. 10. armadni zbor utrdbo Pralkowce, ki so jo pa morali drugo jutro z ozirom na ogenj z vseh strani skoraj na celo obrambno ga-

neprestano preži na sovražnika kakor divja zver na plen. Ona je naš močni varuh; ob njej uživam največje veselje, ker nekaj Moskalov sva že spravila na oni svet in jih bova še!

S prijateljem Alojzijem Pavšičem, ki je doma s Tolmiskega, se v okopu mnogokrat pogovarjava o prejšnjih dneh svojega življenja in o svojih dragih domačih. Ob takih spominih se človeku stoži in srce ga boli. Zato plemenita pogovor in začneva slaviti vojaški stan in našo moč. Res, sam Bog je z nami, da moremo tako uspešno braniti ljubo domovino proti vsem sovražnikom. Ta zavest naju iznova ojačaja. In ko nam proti večeru prinesejo še čaja z vinom, smo takoj pripravljeni zapeti in zakukati, harmonika nam pa pomaga. Zdaj pa recite, če ni lepo biti avstrijski vojak!

Rusi poznajo slovenske štajerce.

Vojak Muršec iz Sp. Voličine pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah piše svojim domačim med drugim:

Seno ste torej prej spravili kakor kdaj poprej. Ob otavnih kositvi bo pa še manj moških, torej je prav, da ste se ženske o pravem času navadile kositi. Tudi mi kosimo, pa ne trave, ampak pšenico pred strelskim jarkom, da se ne morejo Rusi v nji skrivati. Pred dvema dnevoma so Rusi zopet napravili naskok in se pririli do naših strelskih jarkov; tu smo jih pa na razdaljo petih korakov tako sprejeli, da je ostalo 60 mrtvih, drugi so pa zbežali, kolikor so jih noge nesle. Za slovo smo jim zapeli in zavriskali, da je kar odmevalo. Tisto noč so nameravali napasti na celi fronti, a mi štajerci smo jim ohladili pogum in ostali so mirni. Rusi nas dobro poznajo in imajo pred nami velik respekt. Zraven naše kompanije je ... stotnja ... polka, kjer so tudi skoraj sami Slovenci. Celo noč se razlega petje po strelskem jarku, kakor doma ob košnji. Nekaj časa streljamo, potem pa pojemo, samo da Ruse jezimo.

lerijo zopet izprazniti. Opoldne 31. maja so se pa zato nahajale tri utrdbे severne črte v rokah Nemcev. Dne 2. junija so bili vrženi Rusi iz vmesne postojanke pred notranjo trdnjavo in so ponoči zapustili trdnjavo. Przemysl je bil 3. junija zopet naš. Medtem se je razvil hud boj pred črto Przemysl — Dnjestrška močvirja. Podnevi in ponoči so vztrajno napadale čete Böhm Ermollijeve armade večkratne sovražne obrambne črte, polne ovir. Dne 6. junija je bil prodrt tudi ta nasip.

Zmaga pri Mosciski—Lubaczowem.

Izkoristiti se je pa morala zdaj popolnoma zmagovita bitka pri Przemyslu. Rusi so pripravili drugo močno postojanko, ki je zapirala pri Mosciski in zahodno od Krakowica in Lubaczowa ceste v Lvov. Napočil je zopet odmor, da se odpočijejo in pripravijo. Šele potem, ko se je črta zaveznikov približala ruskim postojankam in so se tudi topovi nahajali polnoštevilno v svojih postojankah, so 12. junija za uvod velikega napada predvsem zopet vzeli Seniawo z naskokom. Vihar je zadivjal nad Rusi 13. junija. C. in kr. 6. zbor in garda Mackensenove armade sta prodrli postojanko ob Javorski cesti. Böhm Ermollijeve čete so na Ruse v njih postojankah pri Mosciski tako pritiskale, da so se morali umakniti. Vztrajni sovražnik pa še vedno ni smatral, da je premagani. Pred Sadowo—Wisnio, pri Krakowicu in pred Lubaczowem je pripravil zadnjo obrambno črto. C. in kr. 6. zbor je zopet v družbi z nemškimi četami prodrli postojanko pri Krakowicu severno od tam stoječi del Mackensenove armade pa postojanko pred Lubaczowem. Böhm Ermollijeve čete so osvojevale opirališča povrsti pred Sadowo Wisnio in tudi armade nadvojvode Jožefa Ferdinanda ni zadržavalo neugodno napadalno ozemlje in močnost ruskih postojank pri gradu in pristavi Piskorowice v njenem zmagovitem pohodu ob desnem bregu Sana. Dne 15. junija zvečer po ravno enomesečni dobi se je ruska črta umikala; dobljena je bila prodiralna bitka pri Mosciski Lubaczowem.

Zanimivosti iz jugovzhodne Galicije. — Pflanzler Baltin krepko podpira glavne naše sile.

V jugovzhodni Galiciji so se izvršili medtem zelo zanimivi dogodki. Pflanzler Baltinova armada je nameravala sovražne sile zadržati, da ne bi mogle poseči v veliki boj. Začetkom majnika je krepko nastopala, vzela je 8. majnika celo Zaleszczyki. Drugi dan pa so uvedli Rusi mogočen protisunek, za katerega so zbirali že več časa močne sile. Mogoče je, da so upali, če dosežejo tu uspeh, zmehdejo zveznim vojnim vodstvom njih uspešno napredujoče načrte in da vzravnao vsaj v očeh sveta poraze v srednji Galiciji. Po večdnevni menjačiji se bojih in po najtrdovratnejšem odporu se je morala Pflanzler Baltinova armada umakniti 12. majnika za reko Prut. Držala je pa utrdbе pa severnem bregu pri Črnovicah, Dubovcu in pri Kolomeji. Kolomejo so Rusi odlej divje naskakovali, a uspeli niso. Junaškim branilcem je olajšalo nekoliko njih nalogo, ker je zahodno krilo armade vedno zopet prodiralo proti Nadworni in zato preprečilo, da Rusi niso mogli z vso silo nastopiti pri Kolomeji.

Umaknilo se je tudi vzhodno krilo ruske armade v Karpatih.

Po porazu v bitki pri Sanoku—Rzeszowu se je moralo umakniti tudi vzhodno krilo ruske bojne črte v Karpatih. Zasedovanje je bilo po Linsingenovi južni armadi, ki je po zasledovalnih bojih dne 16. maja došla s svojim središčem pred Stryj. Tu so se ji resno uprli Rusi v izbornu pripravljene postojankah, ravno tako so se ustavili levemu krilu, ki ga je tvoril c. in kr. zbor Szurmay, severno od Drohobycsa in levemu krilu c. in kr. zbora Hoffmanna, pri Dolinci.

Bitka pri Stryju.

Ravno tako kakor pri glavni armadi, so morali tudi tu dovoliti odmor, da se je mogla urediti preskrba armade in zveza z zasledujočimi. Ko se je med bitko pri Przemyslu dne 24. majnika pričel splošen napad, je tudi pri južni armadi uvedla artiljerijska priprava bitko pri Stryju. Sledil je 26. napad na celi črti. V središču in na obeh krilih so bile predrte ruske postojanke, a tik za njimi so se nahajale zopet močno utrjene črte, pred katerimi so se morali napadalci ustaviti. Rusi se pa niso zadovoljili le s tem, marveč so uvedli močne protinapade. Predvsem so poizkušali, da premagajo z napadi desno krilo in da potem razbijajo celo armado. Pritegnili so v ta namen ojačenja s svojega vzhodnega krila, ki je stalo nasproti Pflanzler-Baltinovi armadi. Ob junaškem odporu Hoffmannovega zbora so se zlomili poizkušeni napadi. Poleg tega jim je pa še Pflanzler-Baltinovo levo krilo z novim protisunkom proti Nadworni kmalu vzelo veselje, da bi bili še dalje odpošiljali od tam proč ojačenja.

Bitka 31. majnika. — Stryj zasedli naši.

Središče južne armade, med njim 38. Honvedska divizija, je mogla pripraviti na to odločilen udarec, ki je padel 31. maj-

nika. Rusi so bili predrti, zmagovalci so vkorakali v Stryj. Zasledovalni boji od 1. do 3. junija so izpopolnili lepi uspeh in so zapodili Ruse proti Dnjestru nazaj.

Rusi napadli Pflanzler-Baltinovo armado.

Kakor vselej, kadar so bili v tej vojski Rusi tepeni, so se vrgli tudi zdaj, ko so izgubili bitko pri Stryju in ko so se za nje istočasno dogodki pri Przemyslu zelo neugodno zasukali, z vso silo na Pflanzler-Baltinovo armado. Res se jim je posrečilo, da so prodrli 3. junija postojanko pri Prutu nad Kolomejo in da so se trdno ustalili pri Sadzawki na južnem bregu. Obe stranki sta hiteli, da vržeta vse razpoložljive rezerve na to bojišče in sicer Rusi za to, da izkoristijo predor, Pflanzler-Baltinova armada pa zato, da vrže sovražnika ali da vsaj ustavi njegovo prodiranje. Dne 4., 5. in 6. junija so se bili ljuti boji, ki ostanejo vedno znameniti. Rusi so tudi tu izgubili igro, ko se je po pričetnih uspehih izjalovil enoten napad 11 pešpolkov ob trdovratnem odporu branilcev.

Po hudih bojih Stanislav vzeta. — Rusi potiskani čez državno mejo v Besarabijo.

Došla je zdaj tudi pomoč. Levo krilo Pflanzler-Baltinove armade se je približevalo od 4. v smeri iz Stanislava, da razbremeni branilce. Zmagovita južna armada se je isti dan, Szurmayev zbor je pustila, da opazuje premagane sovražnika, pričela premikati na desno. Medtem, ko je vzela severna skupina Zurawno, je Hofmannov zbor v več bojih premagal Ruse severno od Kalusza, zavezniki so vkorakali nato 7. junija v Stanislav. Zdaj se je pa zasukalo tudi pri Pflanzler-Baltinovi armadi. Rusi ogroženi na krilu po južni armadi, so se morali umakniti od Pruta. Živahno so pritiskale na nje Pflanzler-Baltinove čete in jih podile od postojanke do postojanke. Zaleszczyki je bil že zopet 11., 15. pa Nižniow v naših rokah; Rusi so bili vrženi čez Dnjestr, braniti so se morali proti več sunkom čez reko in so bili tudi na vzhodu potisnjeni čez državno mejo v Besarabijo.

Pri Haliczu.

Hofmannov zbor južne armade je uvel med tem obleganje močnega obmostja pri Haliczu. Glavna sila je morala nastopiti v prostoru južno od Zydaczowa in Mikolajowa, kjer so se Rusi s premočjo navalili na Szurmayev zbor. Tu so se bili ves čas vroči boji, ker je ruska glavna sila po porazu pri Mosciski—Lubaczowu hotela tvegati še eno bitko, da drži Lvov in ker se je, kar je umevno, morala zanesljivo zavarovati proti nevarnemu sunku z juga na lastno krilo.

Bitka pri Grodeku—Magierowu. — Opis bojišča.

V široki dolini južno od Dnjestra tvori Wereszyca izboren obramben odsek, ki zapira prodiranje iz prostora Sambor—Przemysl v Lvov. Veliko mlak, osobito pri Grodeku, dopuščajo napadalcu večkrat le posamezne steze, po katerih se more približati reki po vzhodnih vrhovih ob dolini. Griči, ki se zmerno dvigajo in ki nudijo le malo kritij, tvorijo napadalno bojišče, ki se težko preмага. Naravnim ugodnostim postojanke so se prilagodile tudi utrdbе, ki so jih bili Rusi že pripravili. Postojanko je na severu nadaljevalo gorovje, ki se razteza od Lvova v Narol ob zahodnem robu Buga. Tudi tu nudi ozemlje obrambi veliko ugodnost in se lahko opira na nizino Tonnev, ki otežkuje možnost, da se obide desno krilo.

Rusi so v zelo ugodnih okoliščinah pričeli nov vojni ples, bitko pri Grodeku—Magierowu.

Ruska črta pri Magierowu prodrta.

Odpor ruskih zadnjih krilnih oddelkov zaveznikov po zmagoviti bitki pri Przemyslu ob zasledovanju Rusov ni dolgo zadrževal. Böhm Ermollijeva armada je došla 16. zvečer pred postojanko Wereszyca, drugi dan je stala Mackensenova armada pred postojanko v gorah, armada nadvojvode Jožefa Ferdinanda je pa prodirala s svojo glavno silo ob Sanu proti Tanewu in proti pokrajini pri Narevu. Vse armade so takoj uvedle preizkušene priprave za napad: pripeljali in razvrstili so topove in pripravili pehoto proti tistim delom bojne črte, ki so jih nameravali napasti. Z vso močnostjo se je moglo pričeti obstreljevanje s topovi že 19. junija. Pred Mackensenovo armado pri Magierowu se je dosegel že opoldne tak učinek, da sta c. in kr. 6. zbor in garda prebila tu črto in da sta kakor mogočna zagodla prodrli do železnice Rava Ruska—Zolkiew.

Zmaga pri Grodeku.

Böhm Ermollijeva armada, ki si je 17. in 18. junija zagotovila z vročimi boji prehode, pripomnimo, da glede na ljutost boja za Grodek ni enake primere, se je 19. junija približala tako sovražnim postojankam na vrhovih, da je mogla ponoči pričeti naval, ki je popolnoma uspel.

Bitka za Lvov.

Rusi so bili premagani, a oklenili so se še utrdb, s katerimi so obdali Lvov. Zasedli so greben za potokom Szczenek proti Dnjestru; njih levo krilo se je opiralo

na obmostje pri Mikolajevu. Ustavili so se severno od Lvova pri Żolkiewu in na vrhovih pri Rawi Ruski Mackensenovi prodiralni zagozdi. Vnela se je zato še bitka pri Lvovu.

Lvov padel. — Żolkiew vzet. — Ruski odpor pri Rawi Ruski zlomljen.

Böhm Ermolijeva armada se je približala 20. junija Lvovski postojanki. Drugi dan je uvedla napad. Glavna sila ga je izvajala proti zahodni in severozahodni Lvovski bojni črti, desno krilo je pa sunilo čez potok Szczerek proti Trnjevemu polju. Napadlena črta pa je pričela 21. junija oklepni napadene dele pasu, artiljerija je obdelovala utrdbе; odločilne navale so zato podvzeli že 22. junija zjutraj. Prvi uspeh je dosegla ob 5. uri zjutraj dunajska deželna brambna divizija; z naskokom je vzela utrdbо Rzesna polska, ki je zapirala cesto iz Janowa. Hitro so nato padle ostale utrdbе; armadni poveljnik je ob 4. popoldne že lahko šel sam v Lvov. Mackensenova armada je medtem vzela Żolkiew in je zlomila zadnji ruski odpor pri Rawi Ruski.

Rusi vojsko v Galiciji izgubili.

Rusi so izgubili vojsko in ž njo skoraj popolnoma sadove vseh 10mesečnih naporov. Svojo vlogo v Galiciji so odigrali. Tiste sile, ki so se dozdaj tako trdovratno držale v kotu, ki ga tvorijo reki San in Visla, so se pričele 22. zvečer umikati. Njih bojna črta na Ruskem Poljskem, ki se je vsled bitk pri Gorlicah — Tarnowu in Sanoku — Rzeszówu umaknila iz Nide v gorovje pri Kielcach, je tudi hitela za Kamienno.

Strašne ruske izgube v nad sedemtedenski galicijski vojski.

V času nekoliko nad sedem tednov so dobili zavezniški šest velikih bitk, iztrgali so sovražniku nad 40.000 štirijaskih kilometrov galicijskega in poljskega ozemlja, ujeli so približno 1000 častnikov in nad 400.000 mož, zaplenili 350 topov in približno 800 strojnih pušk.

Ohlelnica bojev pri Gologory.

26. avgusta tega leta je minilo leto dni, odkar je stopil 17. pp. prvič v boj. Takoj prvi dan je bil strahovit. Boj se je začel ob pol 12. uri in je trajal do 7. ure zvečer. Naši so z naskokom napadli utrjene ruske postojanke, ki so bile do dovršenosti izdelane. Metoda prvih bojev je bila ta, da se z naskoki nasprotnika potepta. Kasneje so izprevideli, da ta metoda ne vodi edino do cilja. Občudovati je bilo naše čete, s kakim elanom so se vrgli na zakopanega nasprotnika. Tega Rusi niso pričakovali. 17. pešpolk je vrgel v naskoku Ruse iz teh zapovrstnih strelnih jarkov. Ujel je zelo veliko Rusov in jim vzel več strojnih pušk.

Značilno za duha polka je ta-le dogodbica, ki se sliši kot pravljica: Prvi bataljon je dobil povelje za bajonetni napad. Hornisti vseh štirih kompanij so se postavili na bližnji griček in so trobili: Naskok. Enemu izmed hornistov je izbil šrapnel trobento iz rok in jo na polovico razbil. Fant jo pobere in trobi naprej. Kompanije so pa drle naprej in vdrlе v sovražne strelske järke. Začel se je boj na nož...

Ko se je zvečer začelo splošno umikanje — ne po krivdi polkovi — je moral polk pustiti na stotine mrtvih na bojnih poljanah okoli Gologory. Gologory se je s krvavimi črkami vtisnil v dušo našega ljudstva in z otožnim srcem se bodo še pozni rodovi spominjali na to mesto.

V prejšnjih časih bi bila po tako silovitih bojih, kakor so se vršili okoli mesta Gologory in Premislany, vsaka bitka odločena. V tej vojni pa pomenja ta bitka z vsemi svojimi strahotami le začetek bojev in strahot. Po prvih bojih so govorili, da je 17. pešpolk popolnoma uničen. Spodaj hočemo navesti imena krajev, kjer se je polk kasneje bojev udeleževal. Ti so dokaz, kako silna moč je bila v polku. Čudovito visoko je število dni, ki jih je polk preživel v boju. In kar je glavno, mnogo dni je bilo krvavejših in grozovitejših, kakor je bil prvi dan bojev. Več bojnih dni gotovo ni imel noben drugi polk. Če še pomislimo, da so kraji in mesta, kjer je polk vršil svoj krvavi posel, na stotine kilometrov oddaljeni narazen in jih je bilo treba v naglih pohodih doseči, potem je pač za vsakega razvidno, da je preostajalo za polk v celem letu komaj par dni počitka. Polk si je pisal v tej vojni v granit svojo zgodovino in svoje pravice.

Kraji in dnevi bojev 17. pešpolka.

1914.

Gologory 26. avg.; Slowita 27. avg.; Turkoczin—Stanimierz 28.—30. avg.; Nawary—Glinna 2. sept.; Grodeck (Grodecka gora) 8.—12. sept.; Wolna dolna 15. okt. do 4. nov.; prelaz Dukla, Tylawa 13.—28. novembra; Rabocz in Barta—Nifala 1. dec.; Novi Sonč 11. in 12. dec.; Binarava—Swieczany 16. dec.; Jodłowa 18.—20. dec.; višina 385 Tolw. Nadole—Swieczany 20. do 25. decembra.

1915.

Gorlice — Bystrica 27. dec. — 11. jan.; Huta 31. jan. — 2. febr.; Dragonia 2. febr.; Porohy 3.—6. febr.; Jablonka (višina 590) 7. febr. (zadnji trije kraji leže jugovzhodno od Solotwine ali zahodno od Nadworne); Porohy—Dragonja 8.—11. febr.; Turawa—Jablonka—Manjawa 12.—14. febr.; Żuraki (severozahodno od Nadworne) 18. in 19. februarja; višina 556 (Krasna) in Niebylow 20.—21. febr.; Strutyn wysny in Batyn (jugovzhodno od Doline) 22.—26. febr.; Niebylow 27.—28. febr.; višina jugovzhodno od Niebylowa 556 in Sloboda niebyłowska 1.—2. marca; Jablonka—Solotwina 3. marca — 13. maja; Pniow 15.—16. maja; Pniow—Mezolowka 16. maja — 6. junija; Neudorf 8. jun.; Michalkow 9. jun.; Chocimierz—Sezierzani 10.—11. jun.; Tlumacz 12. jun.; Palahicze—Bratyszw 13.—14. junija; boji za prehod čez Dniester pri Dolini 16. junija; Kozmierzyn 17.—18. jun.; 19. junija odmor; Kozmierzyn (protisunek) 21.—22. jun.; nato pozicijski boji do 27. junija; Horohłady 3.—11. julija; Suvanie 14.—31. julija.

Odkrivanja pri 17. pešpolku.

Srebrno hrabrostno svetinjo 1. vrste so dobili kadeti: Matija Grabner, Herbert Karnitschnig, Viljem Novak, Oton Pretner, Alojzij Hrovat, Franc Šmal, Stefan Bauer, Ludovik Rebolj, Nikolaj Kosola, Valentin Škušek, Emil Tschernig; desetenik Anton Kavčič; poddesetenik Ciril Hafner, 7. stot.; desetenik Marko Zupančič, 4. stot.; desetenik, tit. četovodja Ivan Tavčar, 2. stot.; četovodja črnovoj, 26. pp. Pavel Kostanjevac, nadstražmojster Franc Tomše in poddesetenik Aleksander Alba. Srebrno hrabrostno svetinjo 2. razreda so dobili: praporščak Maks Abuja, kadeti Peter Malešič, Alfonz Zaveršnik in Anton Grden; četovodja Lekše; poddesetenik Edvard Ošaben, 4. stot.; častniški sluga Franc Smolič; desetenik Pavel Pavčič; poddesetenika Ivan Arko, 7. stot. in Ivan Šeks, 3. stot.; infanteristi: Franc Kovač, Leopold Zaverl, Karel Taučer, Andrej Podpas, Ivan Volčjak in Anton Zwit; deseteniki Ivan Pribus in Rudolf Lesar; infanterist Stefan Gril, štabni oddelek; deseteniki: Karel Pangeršič, 5. stot.; Karel Smerdu, 8. stot.; Rudolf Sattler, 6. stot.; enoletni prostovoljec Leopold Schmalz, 6. stot. in četovodja Franc Rogulin, 8. stot. Bronasto hrabrostno svetinjo so dobili: poddesetenik Anton Loba; infanteristi: Silvester Hinek, Franc Pangeršič in Ivan Höglar, 3. stot., Anton Rotar, Franc Peterca, Franc Pogačar, Josip Bradč in Josip Brinovc, 2. stot.; Jernej Zajc, 6. stot., Josip Snoj, Alojzij Lap, Josip Cerer, Karel Rostohar in častniški sluga Franc Glavan.

Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo je dobil poročnik Konrad Šimnic in pred sovražnikom padli poročnik Karel Belina.

Eno uro na primerskem opazovališču.

Zarana, ko se je jutranja svetloba že dvigala, smo odšli k opazovališču. Opazovalna stališča leže vrhu gore, vkopana v kamenito zemljo. Na pol poti smo približno. Ob tem času začno navadno delovati laške baterije. Mladi desetenik, ki je od naše artiljerije — bil je zraven tudi v Belgiji — nam pripoveduje o salvah brzostrelnih topov, ki stoje po 12 in 16, v dobro kritih postojankah doli pri Zagraju, Gradiški in Zdravščini, o težkih topovih in o topovih na oklopnih avtomobilih.

»Imeli smo ogenj,« pripoveduje, »res, čisto strumno se je delalo pri obleganju in naskokih gori v belgijski deželi. Imeli smo sovražni brzi ogenj, sami smo udrihali, toda pri moji veri, tam gori je bil veter, kar je tukaj vihar. Kar se je gori postreljalo v enem tednu, razmečejo Lahi v enem dnevu na strelske järke in planote. Že zjutraj začno...«

»Za kritja!« zakriči nenadoma in skoči za skalo, mi pa za njim.

Ogenj se začneja, Italijani so vstali! Počasi, drug za drugim, se plazimo sključeni, deloma po trebuhu, ob skalah navzgor. Šrapneli priskačejo v jasno jutro kakor divji kozli, časih cela čreda, čuti je kakor lajanje, in krogle polnivke se bobneč vspajo po kamenju. Potem se zopet pojoč in rjoveč zaje v zemljo granata, da se zdi, kakor bi trepetalo kamenje. Počasi, odpočivajoč si, spemo dalje. Ta del, po katerem gremo sedaj, je cel dan obstreljevan, kosi izstrelkov leže naokrog, so zapiceni v zemljo. In v vednem ognju gre naša pot. Potem zopet udari granata v skalno steno pred nami, da se razpoči in kamenit dež brni zamolklo skozi zrak. Obstanemo. Desetenik se ozre naokrog, čisto miren je, pleza dalje. Čez eno uro smo gori na pobočju. Še kos do prekopa. Počivamo.

»Tako, to je bilo majhno, tiho streljanje. Kadar se pripravljajo k naskoku, greš sredi med kamenjem, razletelimi kosi in krogli!«

V prekopu. Močno, več tramov leži zgoraj v kupu kamenja. Prostora za osem in deset mož. V stanišču baterijski povelj-

niki, obveščevalci, telefonisti. »Če je tako, kakor sedaj, se lahko brez skrbi dvigne glava iza jarka in opazuje z daljnogledom,« pravi po pozdravu nadporočnik težke havbice. »Sedaj ne streljamo.« In dali so nam daljnogled in zemljevid. Najprej opazujemo po periskopu, potem gremo ven, ležemo in obveščevalni častnik vodi naš pogled po italijanskem bojišču. Cvetočja pokrajina z majnimi valovitimi griči, s potoki in gozdčji; malimi vasmami v zelenju, belimi mesti; goljavami in belimi cestami. Tesno pod nami, dve- do tristo metrov, Soča s svojimi vrbami, drevoredi, cipresnimi skvrninami. Železnica, železniški napisi, za katerega se vrše tako vroči boji, in potem višje gori naši strelski jarki, stisnjeni v zemljo, v kamen, vodo, razstreljeni in razcefrani. Nad jasnimi prednje straže, patrole in dalje zadaj rezervne postojanke. Tam nekje stopa v ospredje gora, tam leži Novigrad. Častnik nam pokaže kotanje, v katerih se giblje pehota. Rmeni, čudni zidovi.

S peskom napolnjene vreče, zadaj pionirji italijanske pehote.

Zadaj zunaj se na belem stolpu vidijo težki učinki strelcov; v njem so bili obveščevalci in svitometi. Spodaj gostilna, v kateri je naša granata zasačila gospode častnike pri obedu.

»Mojstrski strel skozi okno. Pojedina, veste!« se smejlja častnik.

Izenada vzklikne: »Ali vidite sivi avtomobil tam doli na beli cesti? Sedaj se je skril za drevjem. Pokazati se mora ondi, kjer se začne drevored. To je oklopni avto z »revolverskimi topovi«. Pazite, kako delajo. Toda čakajte, lopov!« On javi, drug častnik že daje povelje. Po baterijskem telefonu k topniški postojanki.

»Povelje! Stran — smerni lok — libela — prvi strel!« prihaja od spodaj gor. Oklopni vlak je med tem prišel iz zelenja, se ustavil na cesti in v tistem trenutku, ko je bil pri prvi izmed desetih salv, je dobil udar, da se je s treskom odprla v njem vrzel ter se je zvrnil v stran. Tam je obležal. Začuden in polni veselja smo opazovali vse to. Dober avstrijski strel! Potem nam je gospod pokazal še ospredje korakajoče italijanske rezerve, majhne oddelke tovornih živali in ustni ogenj vedno češče in hitreje delujočih baterij. In čisto na levo togi balon, ta klobasi podobna oblika privezanega balona pri Tržiču, ki je moral končno tudi verjeti avstrijskemu ognju.

Ležali smo gori. Pokrajina je tiho razprostrala svoja polja, travnike, pašnike in poljane, belo so se solnčile vasi, tenki in svitli zvoniki so kazali v nebo, na katerem je jasno in bleščeče ležalo poletje. Čisto daleč se oglašali brnenje. »Aeroplan«, pravi eden gospodov in pokaže ven. Še enkrat preletimo z očmi pobočje pri Zagraju, Zdravščini, Gradiški, Griže Brdo in gori proti Novemu gradu, to pobočje, za katero se vrše tako vroči, zgodovinsko veliki boji. V strelskih jarkih, ki so jih bili ponoči zopet popravili, leži infaterija. Doli ob Soči je videti posamezne Italijane. Od nekd prihaja štajerska pesem. Od druge strani se oglašajo visoki ogrski napevi. Morali smo iti. Delo se je zopet začelo. Baterijski poveljniki opazujejo, telefonisti daje dalje povelja. Lezli in krili smo se ob zidu navzdol; še enkrat prisrčno slovo, besede prisrčnih želja. Baterije so že začele streljati. Počasi, strel za strelom. Ustni ognji na oni strani so potihnili. Aeroplan je bil zletel čisto dol pri Tržiču gor na planoto, obrambni top je jasno zapel, skočil in zavpil gori proti njemu. In tedaj ga je vrglo nazaj, da je mogel ravno še gladko doseči svoje čete.

Počasi, ob naraščajočem ognju smo šli dol proti planoti in nesli smo s seboj, kar smo gori videli in kar slove: Zaman je vaš trud, da bi vzeli planoto. Ne more biti drugače, mi jo obdržimo. Naj stane, kar koli, toda Avstrija hoče!

Med naskoki.

Spodnja Soča, avgusta 1915.

Šrapneli in granate so razstrgali meglene vezi mladega dneva. Šrapneli so preboblili grmenje granat in so hoteli popolnoma porušiti neko kamenito pregrado, za katero sta stala dva malomarno pokrita soda z zarjavlimi pečnimi cevmi. Rjoveče in besneče so udarjale težke granate, metale razoravajoče lavine kamenja v zrak in so delovale, kakor enkrat pri peklenskem naskoku zadnjih desetih dni »bitke pri Visu«, kakor jo imenujemo. Lahki topovi so delovali v salvah. Težke, trgajoče baterije granat se podvojile med artiljerijo in pehoto in obsujejo strelske järke, raztrgajo na hitro zgrajene kamenite stene, povečavajo trpljenje pehote, da jo uničijo, katere pripravljajo okoli njih goreči pekel. Vroče in čezdalje bolj soparno nastaja. Noben človek si ne more predstavljati onega ognjenega zasipa, ki se prične zjutraj, traja cel dan, da goré bregovi, da se skalovje razletava in da se drevje cepi na pobočju. Zdi se, kakor da gre svet v pogin, naši junaki pa zvesto stražijo. Pogledjte gori k njim, kateri so tisti med ljudmi, ki gledajo najbližje in najgloblje smrti v obraz.

Drže jarek. Samo eno prosijo, vročica jih kuha, železno so vkopani: naskočili!

Nastal je večer. Pride noč. Nad vse resno jih prepenja neka temna, brleča koprenasta stena, tihi mesec gre skozi noč in zdolaj v beli soški ravnini ugašajo ognjeni bliski baterij.

Veter se povečava, pograbi krdelo oblakov in ostro zapiha v noč. Končno zavlada črna tema. Bliski razsvetlujejo zdaj in zdaj, v daljavi grmi. Približuje se vihar. In tukaj zdolej se prične premikati. Sedaj se pripravijo naši za sprejem naskakujočega sovražnika. Še je vse mirno, zopet mine nekaj časa v strahu in negotovosti. Večkrat se zabliška zdolej neki lesk, svetloba v vodah Soče. Tu stoji svetlobni stožec v oblakih, leti čez naše strelske järke, ali naši so mirni in skriti. Končno zopet rjovenje granat pod jarki, pred nami. In sedaj izgine daleč pred nami svetlobni stožec. Sovražna luč ne sveti nič več, cerkveni stolp se je podrl. Polnoč. Sovražnik se obotavlja. Noč se vleče, vreme je raztrgalo nebo in noč, šumi, poje in utripa. Bliski so rezki, zemlja odmeva od grmenja in dež šumi naprej, oblaki se svetle. Tisoč slik vstaja, vprašanje trapi v noč, tam spredaj je sovražnik, mogoče sto korakov blizu. Čudovita sigurnost te napolnjuje sredi med našimi ljudmi, ki branijo v eni največjih bitk domovino. In to železno zdržanje vodi sovražnika v obup, kateri dneve in tedne pošilja na sto in sto salv, dokler se ne more nič več šteti strelcov, ki brez usmiljenja udarjajo naokoli. Naši čakajo, sedaj pridi, sovražnik!

Ali pred jutranjim svitom ne pride. Vse svoje upanje na napad smo že izgubili, sedaj zarjove končno strel daleč v ravnino. In kakor rjoveča tropa drdra na tisoče drugih za njim. Trkajo klopotačje na svetlikajočo se noč. Napad se prične. Cela fronta gori. Ognjena črta, ki utripa, skače, se ziba. Dež poneha. Na nebu se prične svetliti. Še je stala noč na nebu. Zvezde se zopet blišče in mesec vstaja v jutranji mrak. Napad je dozorel. V pojemojči noči udere čez robove jarkov in spredaj in tu zavalovi samo en krik: hura! In trobentač trobi k napadu.

Nato trčijo skupaj. Ne vem, kako čudno mora komu tu biti, ako se bliskajo spredaj bajoneti. Kopita žvižgajo in udarjajo. Možu v vrtincu zatone svet desno in levo, on vidi samo izdajalsko nezvestobo, begoten zre na milijone prosečih rok — pomagaj domovini. Naskok je čezdalje bolj divji; umikajoče se cepijo bersaljeri v njim sledeče stotnije. Jutranja zora prične drhtati razlivati nežno svetlobo po polju. Nastane svetlo, nebeško obzorje zakrvari, vstaja solnce. In Lahi se umikajo naprej.

Pogled obstane na nekem malem prizoru, ki se dogaja med napadi zdolaj pri kapeli. Neki ranjen Lah se plazí k stezi kapele, stokajoč pade, se vzdigne, pade. To vidi eden naših, preneha s streljanjem in leti k njemu. Globoko se nagne čezenj. In ura pomeni dogodek za sovražnika, tovariša in junaka. Tiho je vse v meni in tresoč v pričakovanju opazujem to igro med naskoki. Križ išče Lah in Avstrijec mu postelje v travi ob steni kapele, prižge z — oltarja vzeto svečo in mu sklene slabi roki. Še preje mu ta poda roko. V rožnem grmovju visi vzhajajoče solnce v svoji svetlobi, Avstrijec salutira, pozdravi zadnjič drugega in skoči zopet v boj in napad.

In medtem ko še stoji plapolajoča sveča ob kapeli, naskakujejo Avstrijci, dokler ne venča zmagajo naprov.

V okopih ob Soči.

Dopisnik »Pesti Naplo« pošilja s Soče sledeči dopis:

Gosti oblaki pokrivajo Krn, na katerem so naši vojaki izdolbli okope in pogosto se dogaja, da so naše postojanke od laških oddaljene samo za 80 celo za 40 in 20 korakov. To so najvišje postojanke na celim bojišču. Rjovenje topov je tukaj tako, kakršnega nismo slišali, odkar traja vojaka. Ob Krnu se vzdiguje visoka gorska kosa, katere vrhovi so tudi zaviti v oblake. Naravnost strašno je gledati na to višino, katere je vsa zavita v bodečo žico.

Laško topništvo bruha neprenehoma ogenj. Tudi mi naštejemo večkrat v eni minuti 40 granat. Naše topništvo odgovarja počasneje ali bolj sigurno. Odšli smo na neki grič, kjer smo našli v zavetišču nekaj častnikov. Nekateri so spali, drugi so pa kadili cigarete. V tem zavetišču si je uredil neki mlad zdravnik prostor, kjer pričakuje ranjence. Danes sta bila dva ranjena in dva metra in sicer od topov. Neki častnik obžaluje, ker nam ne more postreči s kavo, ker jim je ravnokar ubila granata kravo. Med skalovjem pod kamenitim nasipom ima poveljnik svoje stanovanje. Vse pohištvo sestoji iz slamnice, puške in posode za umivanje. Poveljnik nam je pripovedoval, da je danes popoldne poskušala ob Soči prodirati neka laška stotnija, ali je bila tepena. Tedaj so se Lahi skrili v nek jarek in se do sedaj še niso premaknili. Tamkaj čakajo, da dobe pomoč. Očividno mislijo, da bodo imeli ponoči uspehe. Poveljnik mi je dal daljnogled, pa smo mogli

popolnoma dobro opaziti v tem jarku skrite Lahe. Poveljnik me je peljal na nek kraj, kjer sem mogel še boljše videti skrite Lahe.

Od tu se je moglo popolnoma dobro videti, kako leže nepremično, pripravljeni na strel. Naenkrat so pričeli streljati na laško skrivališče naši vojaki. Streljalo se je iz pušk. Skozi daljnogled smo gledali in opazili, kako se je pričelo v jarku med Lah in nekaj gibati. Nekoliko vojakov je zlezlo iz jarka. Naši topovi so pričeli ravno tja streljati. Prvi streli so padali 60 do 100 korakov predaleč, ali poznejši streli so padali med Lahe.

Naši vojaki so iznenadeni, ker je vojska z Italijo popolnoma drugačna kakor pa vojska v Rusiji ali pa Srbiji. Vojaki so se morali prilagoditi velikanskim naravnim težavam, ki izhajajo iz vojskovanja na višinah in skalovju, med tem ko jim vojna izkušnost zelo koristi. Samo z dvema težavama se težko bore: a to je strašen mraz in pomanjkanje vode. Ker v teh višinah ni pitne vode, zato jim povzroča dovažanje vode na višine velike skrbi. To nalogo so rešili tako, da se nosi voda na višine na mulah, katere privlečejo vodo do topniških postojank, a potem jo spuščajo doli po vrveh.

Taka žival more prinesiti gori sodček, ki drži 60 do 70 litrov vode. En človek rabi na dan vsaj en liter vode, zato je razumljivo, da se nosi voda cel dan brez prenehanja na višine. Najvišje postojanke se oskrbujejo z vodo, živečem in streljivom z največjimi težavami, ker mora iti tak transport po potih, ki so podvržene sovražnemu topništvu. Vojaki so mi pripovedovali, da je sedaj za njih najvažnejše, da dobe čevlje, s katerim se more hoditi po pečevju. Najbolj se boje zdrobljenega skalovja, pred katerim ni človek nikoli varen. Kadar pa de granata na skalo ter jo zdrobi, se to kamenje naravnost zapči v meso ter je uspeh granate trojen. Ravnotake težave in nevarnosti groze tudi Lahom. V okopih dobi vsak vojak prazno vrečo, katero napolni s peskom, ter je taka vreča najboljša varstvo proti letočemu kamenju. V Galiciji je bilo vse to enostavno, pa se je mogel uporabiti za krite magari kakšen kos lesa. Zanimivo je, kako težko pričakujejo naši vojaki na teh višinah vesti z drugih bojišč. Vsak dan proti večeru jim pošilja vojno vodstvo na Krn in tudi na druge postojanke vesti z bojišč in vse te vesti pričakujejo z največjo nestrpnostjo. Ako kakšen večer vojna oblast ne pošlje pravočasno vojnih poročil, se takoj brzojavi poveljništvu, kaj se je dogodilo, da ni nobenih poročil. Kadar dobe poročilo o kakim zmagi, tedaj gledajo, da obveste o tem Lahe. Nasprotnika drug drugega slišita, kadar kosita, ker ženkeče jedilno orodje in tedaj jim naši glasno pripovedujejo najnovije vesti ali pa napišejo vest na kakšno ploščico, na katero obesimo bel robec, pa jo postavijo med eden in drugi okop in Lahom dovolijo, da si to vest odnesejo v svoje postojanke.

Junak — frančiškan.

Pismo P. Ambroža s Svete gore.

Sv. Gora pri Gorici.

Dne 16. avgusta je prinesel »Slovenec« dopis o nekem patru Anzelmu na Sv. Gori. (Posneli smo tisti dopis po »Pester Lloyd«. Ur.) Vsak bravec »Slovenca« je pri tem gotovo mislil na našo Sv. Goro pri Gorici. Izjavljam, da tu razum mene ni nobenega civilista in tudi nobenega p. Anzelma. Kje je ta Sv. Gora s samostanom, ne morem uganiti, niti ne vem, kdo bi bil ta p. Anzelm. Jaz ne bivam in nisem bival v kleti tudi ne ob urah, ko so granate rušile naš samostan, cerkev, zvonik itd. Naša klet je tako vlažna, da nihče ne more v njej prebivati. Mene je obstrlejevanje vselej zasačilo med molitvijo brevirja, ki jo pa nisem zaradi tega prekinil, ampak nadaljeval do konca nekaj časa v celici, ko je pa le preveč na kup letelo zidovje, sem šel pa doli v samostansko vežo. Tudi me ne hodijo vojaške patrle obiskavat, ali pa kakšni sitni in nadležni poročevalci. Pač pa pridejo večkrat drugi visoki gospodje pogledat strahoto našega razdejanja, kakor: principi, ekselence in drugi podobni. Vidite torej, g. urednik in dragi znanci, da smo tukaj bolj korajžni ljudje, kakor tisti skrivnostni p. Anzelm, ki se tako pred laškimi granatami križa. Dne 14. avgusta bi bila svetogorska cesta polna Marijinih romarjev. Letos sem bil pa jaz edini idoč v mesto. Pa še meni niso dale laške granate miru, ker so tako bruhale na cesto nad Solkanom, da sem moral tam stopiti na stransko pot, če nisem hotel katere izkupiti. Da bi Marija dopustila ubiti tem granatam edinega varuha svojega slavnega svetišča, je več kot izključeno. Torej le korajžo, Marijini romarji svetogorski. Pozdrav vsem tem in drugim znancem. Na veselo svidenje čez dober mesec dni! — P. Frančišek Ambrož.

Naročajte „Slovenca“!

Zasledovanje Rusov vzhodno od Bresta Litovskega. Nemci zasedli trdnjavo Olito ob Njemenu. 6000 ujetnikov.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 27. avgusta. (K. u.) Uradno se razglša:

Pri Brestu Litovskem poražene ruske armade se umikajo na obeh straneh železnice, ki vodi v Minsk. Čete nadvojvode Jožefa Ferdinanda so včeraj opoldne korakale skozi goreče mesto Kamieniec-Litowski ob Ljesni. Nemške sile zasledujejo z zahoda in z juga v smeri proti Kobrinu in pri Kowelu. Pri Wladimirju-Wolinskim in v vzhodni Galiciji ni nič novega.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 27. avgusta. (K. u.) Wolffov urad poroča iz velikega glavnega stana:

Vojna skupina generalfield-maršala pl. Hindenburga.

Boji na črti Bausk-Schönberg, (jugovzhodno od Mitave) in v pokrajini vzhodno od Kovna se še vrše. Ujetih je 2450 Rusov, zaplenjeni 4 topovi in 3 strojne puške. Jugovzhodno od Kovna je bil sovražnik vržen. Trdnjavo Olito so Rusi izpraznili in so jo zasedli naši. Proti jugu od tam prodirajo nemške čete proti Njemenu. Izbojevan je prehod čez odsek Bereczowka vzhodno od Osovjeca; zasledovanje se izvaja na celi črti med Sochimvalem (ob Bereczowki) in Bialoškim gozdom. Dne 25. in 26. avgusta je armada generala pl. Gallwitza privedla 3500 ujetnikov.

Vojna skupina generalfield-maršala princa Leopolda Bavorskega.

Vojna skupina zasleduje. Njeno desno krilo se vojskuje za prehod čez odsek Ljesna-Prava (severovzhodno od Kamienca-Litovskega).

Vojna skupina generalfield-maršala pl. Mackensena.

Severovzhodno od Bresta Litovskega se bližajo naše čete cesti Kamieniec-Lytowski-Myszczyce. Jugovzhodno od Bresta Litovskega je bil vržen sovražnik čez odsek Ryta.

Najvišje vojno vodstvo.

× × ×

Zavzetje Bresta Litovskega je za Russe z vojaškega stališča eden najtežjih udarcev, ki so jih doživeli od 2. maja. Mogočno, deloma nepoškodovano trdnjavo so avstrijske in nemške čete zavzele. Cela vrsta najvažnejših zvez z notranjo Rusijo je prišla v njih roke, zadnje opirališče na zahodni fronti prave ruske države je izgubljeno. Črta ob Bugu, za katero je nameraval sovražnik urediti svoje zelo zrahljane bojne sile in jih pripraviti za novo ofenzivo, je za Ruse končno izgubljena. Ostanek carjeve armade je prisiljen, da se umika proti Minsku in Pinskiu in preteči morajo meseci, preden more — in še takrat pod neugodnimi ofenzivnimi pogoji — misliti na novo napadalno vojsko.

Poleg tega je pa pričakovati še celo vrsto važnih odločitev na prostoru med Rigo in Brestom Litovskim. Nemške čete prodirajo proti črti Vilna-Olita-Grodno. Olita je že v nemških rokah. Vilna je le še vprašanje nekaterih dni ali celo ur.

RUSKO URADNO POROČILO.

Petrograd, 25. avgusta. Generalni štab poroča:

Okoli Rige nobene izpremembe. V smeri od Jakobovega na Dvinsk proti zahodu 23. avgusta tu in tam delni boji z menjajočim se uspehom. V smeri od Kovna na Vilno je sovražnik 23. ponoči in naslednji dan nadaljeval svojo ofenzivo. Med Bobrom in Narevom smo se iz svojih splošnih postojank umaknili na levi breg Bobra. Temu gibanju primerno smo 22. avgusta zvečer izpraznili trdnjavske utrdbe Osovjeca, ki so tvorile odsek imenovanih postojank. Ker je naša pehota trdnjavo zapustila, smo območje porušili in zažgali lesene zgradbe. Med zgornjim Narevom in Bugom so se v noči 23. avgusta nadaljevali izredno siloviti boji vzhodno od Bielskega in v odseku fronte Kleszizele-Wisoki-Litowski-Orlija. Vkljub številni premoči sovražnika je naša pehota s pomočjo konjenice odbila nekaj teh napadov in ujela nekaj mož in strojnih pušk. Te akcije so nam znatno pomogle, da smo prešli v nove postojanke. Na desnem bregu Buga smo 23. avgusta zadržali sovražnika, ki je hotel začeti ofenzivo v smeri na Kowel. V smeri na Piszcz se nadaljuje 23. avgusta začeti boj.

Dunaj, 26. avgusta. (K. u.) Iz vojnega časnikarskega stana se poroča:

Brez navedbe dneva. Med zadnjimi operacijami v zalivu Rige je izgubila nemška mornarica po došli obvestilih eno bojno ladjo, dve lahki križarki in nič manj kakor osem torpedovk, ki so deloma ne-

sposobne za boj, deloma so bile potopljene.

V prostoru pri Rigi, v smereh iz Jakobstadta in Dvinskaka proti zahodu je položaj neizpremenjen. Ob Svientu kakor tudi med Viljo in Njemonom so zadrževale naše čete sovražno prodiranje na črti Kowarek — Wilkomir — Koszedary — Dersuniki. Južno od tam so nekatere naše enote prešle z levega na desni breg Njemena.

Na črti med Bobrom in prostorom pri Brestu smo korakoma branili dalje svoje postojanke. Dne 21. in 22. avgusta je sovražnik najtrdovratnejše napadal ob spodnjem Bobru v prostoru Szafruaniki iz ozemlja pri Bielskem v vzhodni smeri in na črti Kleszizele — Wysoko — Litowski.

Na desnem bregu Buga in pri Wlodawu se nadaljujejo sovražni napadi ob jezerih pri Pisocz. Zvečer 22. avgusta je poizkušal sovražnik prodirati proti Kowelu.

V Galiciji nobene izpremembe.

Popravek: V zadnjem poročilu generalnega štaba pomotoma izgubili smo topničarko »Siwucz«.

× × ×

Uradno se je zanimala neresnica nemških izgub v Riškem zalivu.

FRANC JOZEF ČASTITAL GENERALU GROFU BOTHMERJU.

Dunaj. Ob rojstnem dnevu cesarja je častital vrhovni poveljnik po bojih v Karpatih znane južne armade, grof Bothmer, v imenu njegove armade brzojavno častitko cesarju, na kar je odgovoril cesar: Generalu pehote grofu Bothmerju, vrhovnemu poveljniku nemške južne armade. Prisrčna voščila, ki ste mi jih, grof Bothmer, poslali od nemške južne armade, so me istinito razveselile. Izražam Vam, mnogo preizkušenemu voditelju in hrabri južni armadi, vsem našim zvestim orožnim pobratimom najpriskrnejšo hvalo in pozdrav.

Franc Jožef.

× × ×

Vojni poročevalci poročajo, da nekdanji poveljnik nemške južne armade, general Linsingen, prodira zdaj na desnem krilu Mackensenove voje skupine proti železnici Brest Litowski-Kovel.

BREST LITOVSK UTRDILI JAPONCI.

Rotterdam. »Az Est« poroča iz Holma: Bresta Litovskega niso utrjevali zgolj Rusi, marveč tudi drago kupljeni Japonci. Japonski častniki so pripovedovali ljudem v Brestu Litovskem, da bodo poslali svoje vojake v Evropo šele, če dobe Japonci tudi otok Sahalin.

KAKO SE RUSI UMIKAJO.

Krakov, 26. avgusta. »Nowa Reforma« poroča: Neki ujetnik, po mišljenju ruski revolucionar, je izjavil na vprašanje, zakaj je tako malo Rusov ujetih, da si jim zavezniške čete ne prestopajo ostro za petami: »V mojem oddelku je bilo še 18 mojih somišljenikov, ki bi se bili radi udali. Toda zadnji čas so jih ostro nadzorovali, ker so jih najbrže spregledali. Ob umikanju so smeli vojaki zapuščati jarke le v majhnih skupinah in zastraženi. Le nekaj malega vojakov je ostalo v jarkih, in ti so morali neprestano močno streljati. Končno se umaknejo iz jarkov tudi zadnji vojaki, medtem pa v ozadju močno streljajo iz strojnih pušk, da bi sovražnika premotili, češ, da so jarki še zasedeni. Končno preiščejo jarke še kozaki, ako bi se ne bil kak vojak v njih potuhnil. Umikanje se običajno vrši ponoči.

LUCK—ROVNO—DUBNO.

Kristijanija, 27. avgusta. Po mnenju vojaškega kritika lista »Aftenbladet« po zasedenju Kovna ne more več dolgo trajati, da bodo avstrijske čete dosegle trdnjavske trikot Luck—Rovno—Dubno. Tudi Hindenburg po padcu Kovna in Osovjeca ne bo težko priti v Dvinsk. Po padcu Kovla je umikajoča se ruska armada črto Kovel—Berdjisev že izgubila. Če zgubi še na severu zvezo Vilna—Dvinsk potem položaj ruske armade ne bo več dvomljiv, marveč obupen.

RUSKA OPUSTOŠENJA NA POLJSKEM.

Krakov, 26. avgusta. V »Nowi Reformi« opisuje neki legijonarski častnik prizore, ki jih je videl na pohodu proti Brest-Litovskemu. Kraj je večinoma opustošen; prebivalci, ki se jim je bilo posrečilo skriti, da jih Rusi niso odpeljali s seboj, se vračajo na svoje domove in pozdravljajo zavezniške čete kot svoje rešitelje; poseben pa so navdušeni za legijonarje. Zavezniki so s hitrim prodiranjem marsikje preprečili, da Rusi niso mogli pustošiti. Tod je opaziti med kmečkim prebivalstvom dokajšnje blagostanje. Živil je obilo in so pčenci.

IZPRAZNITEV MINSKA.

Dunaj, 27. avgusta. »Dziennik Narodowy« v Pjotrkovu poroča, da so ruske civilne oblasti že zapustile Minsk.

KAKO SO POŽIGALI RUSI MESTO BRZEŽANY.

Dunaj. »Naprzód« poroča: Mesto Brzežany, ki spada med najlepša manjša mesta vzhodne Galicije, je 9. avgusta, ko so se Rusi umaknili, strašno trpelo. Rusko vojaštvo je polivalo hiše s petrolejem in jih zažgali. Uničen je večji del lepo zgrajenega glavnega trga, navotako predmestje Adamówka z lepimi hišicami v vrtovih. Novo gimnazijsko poslopje je izpremenjeno v kóp razvalin. Rimsko katoliško cerkev so oropali in zvonove odpeljali. Vse poljske naselbine v okolici so požgali. Rusi so odvedli veliko talnikov, med njimi gospoda Wandererja in Rubineka.

NEZADOVOLJNOST RADI RUSKEGA UMIKANJA V RUSIJI.

Stockholm. Na vprašanje poslancev delavske stranke v dumi, kdaj in kje se približno konča rusko umikanje, vlada ni odgovorila, a vprašanje je povzročilo veliko pozornost in se celo rusko časopisje bavi z njim. List »Birževija Vjedomosti« sodi, da se postavi ruska glavna sila za Rokitiškimi močvirji v bran. Časopisje pomirjuje Petrograjčane, ki se boje, da ne bi Nemci prodrli v Petrograd, a brez uspeha. Ljudje dvigajo v bankah in hranilnicah tako svoje vloge, da so vsi zavodi sporazumno s finančnim ministrom odredili omejevanja glede na izplačevanje vlog. Dragocenosti vozijo neprestano iz Petrograda v Moskvo.

VELIKI KNEZ POD ENTENTINO KONTROLO.

Ženeva, 26. avgusta. »Lokalanzeiger« poroča, da je več članov vojnega odseka dobilo iz Petrograda vest, da je pričakovati izprememb v ruski armadi in mornarici. Generalni štab bodo izpopolnili z angleškimi, francoskimi in morda tudi japonskimi vojskovodji. Določene so že osebe, ki pojdejo v ruski glavni stan.

Tudi finančni minister Bark bo najbrže dobil nekaj francoskih in angleških »svetovalecev«.

× × ×

UPRAVA V VARŠAVI.

Dunaj. Meščanski odbor, ki vodi upravo Varšave, je sklenil iz dovoljenjem nemške vojaške uprave, da se otvorijo ob navadnih rokih vse šole do vseučilišča. Nemško poveljništvo je dovolilo, da se smejo vrniti v Varšavo vsi učenci, ki se nahajajo v inozemstvu. Začasna pravila za vseučilišče — samoobsebi umevno bo pouk poljski — se izdelujejo. Vso varnostno službo v Varšavi preskrbuje meščanska straža. Nemške oblasti so dovolile, da se straža oboroži in so dale na razpolago 1250 revolverjev.

ŽELEZNIŠKA ZVEZA BERLIN—VARŠAVA.

Berlin, 27. avgusta. Nemška železniška uprava urejuje promet vlakov na progi Berlin—Varšava. Vlaki bodo vozili hitrejšje kot v mirni dobi.

PRVI ODDELEK LEGIJONARJEV ODSEL IZ VARŠAVE.

Krakov, 26. avgusta. »Kuryer Warszawski« poroča: 21. t. m. se je v cerkvi sv. Križa vršila slavnostna služba božja povodom odhoda prvega oddelka legijonarjev na bojišče, katerega se je udeležilo tudi mnogo civilnega občinstva. Od odhoda so legijonarje obsipali s cvetjem. Ti legijonarji so se že začela ruskega gospodarstva natihome organizirali. — 22. t. m. so peljali skozi mesto 85.000 mož novogeorgijevske posadke, ki so jih odpravili v notranjo Nemčijo.

× × ×

350 KILOMETROV ŠE OD PETROGRADA.

Kodanj. Zmeda v pokrajinah ob Vzhodnem morju je strašna. Nemci stoje že pri Pernavu (350 kilometrov od Petrograda na severovzhodnem obrežju Riškega zaliva).

RUSKI DRŽAVNI ARHIV PREPELJAN V MOSKVO.

Petrograjske velike banke vlagatelji, ki dvigajo vloge, naravnost preplavljajo. Od minule sobote dalje prevažajo petrograjski državni arhiv v Moskvo pod pretezo, da morajo arhivno poslopje izpremeniti v bolnišnico.

ZLATO RUSKE DRŽAVNE BANKE PREPELJANO V MOSKVO.

Kodanj. Iz Petrograda: Finančni minister Bark je ukazal prepeljati vse zlato državne banke v Moskvo iz previdnosti glede na mogoče zračne napade.

OBLEGOVALNO STANJE V PETROGRADU.

Berlin. Iz Petrograda se poroča: Nad Petrogradom je proglašeno oblegovalno stanje.

× × ×

POLOŽAJ V PETROGRADU.

Kodanj, 27. avgusta. Vsled nesrečnih vojnih dogodkov razburjenje v Petrogradu narašča. Ko se je izvedelo o obstreljevanju Londona, je zavladal velik strah, da bi tudi Petrograd ne zadela enaka usoda. Veliko število javnih zgradb, knjižnice, muzeji in in cerkve so zaprte, dragocenosti so odpeljali v Moskvo. Govorijo se, da bo carska rodbina radi slabega zdravja carice zapustila Petrograd in se podala v mesto, katero bo nasvetoval zdravnik. Mnogi računajo s tem, da bodo Nemci izkrcali svoje čete na Finskem.

OBSEŽNE PRIPRAVE NA RUSKIH ŽELEZNICAH V BESARABIJI.

Bukarešt. Iz Jassyja se poroča: Obširne varnostne priprave so izvedli na ruskih železnica v Besarabiji. Okna zapirajo in zagrinjal se ne sme nihče dotakniti.

POOSTRENO OBLEGOVALNO STANJE ZAHODNO OD MOSKVE.

Bazel. Iz Petrograda poročajo, da je vrhovni poveljnik razglasil poostreno oblegovalno stanje v vseh gubernijah zahodno od Moskve.

× × ×

FRANCOSKI ČASTNIKI NA RUSKEM.

Bukarešt, 27. avgusta. »Universul« poroča iz Jassy, da so tam skozi potovali francoski častniki na Rusko, da prevzamejo vodstvo neke ruske častniške šole.

× × ×

BIVŠEGA POSLANCA DR. KROLIKOW-SKEGA UMORILI KOZAKI.

Krakov. »Kuryer Codzienny« poroča iz Przemysla: Rezervnega majorja, bivšega državnega poslanca dr. Hugona pl. Krolikowskega so Rusi sredi meseca majnika prišli in ga odvedli. Dr. pl. Krolikowski se je med potjo v Lacki Woli pri Przemyslu zgrudil, nakar so ga kozaki umorili. Njegovo že strohnelo truplo so zdaj našli in je slovesno pokopali v Przemyslu.

× × ×

ZVESTI DEŽELNI BRAMBOVEC.

Dunaj, 28. avgusta. (Kor. ur.) Iz vojnega časnikarskega stana se poroča:

Sledeče povelje vrhovnega armadnega poveljstva se je izdalo pristojni armadi.

Poveljnik deželnoqrambovskega nadomestnega poveljstva Jaroslav v Szenazu poroča:

V mesecih oktober, november in december po Rusih ujeti avstrijski vojaki so bili deloma izpuščeni iz ujetništva, veliko jih je tudi pobegnilo in so bivali v svojih občinah.

V občinah pri Zydaczówu se je nahajalo koncem decembra približno 50 do 60 mož.

Ruski poveljnik v Zydaczówu je ukazal nekega dne krajnim predstojnikom, naj pripeljejo vse te ljudi v Zydaczów. Zbrali so jih pri cerkvi v Zydaczówu, razstavili so carjevo podobo in prisegati so morali zvestobo carju.

Med njimi se je nahajal tudi pešec deželne brambe 33. črnovojniškega pešpolka Ivan Malyczenko iz Malechowa, okrajno glavarstvo Zydaczów. Ob prisegi ni dvignil desne roke. Ko ga je vprašal vojaški štacijski poveljnik, zakaj da ne prisega, je odgovoril: »Ne bom prisegel.« Vojaški poveljnik ga je nato udaril po obrazu. Na ponovljeno vprašanje, če bo zdaj prisegel, je odgovoril Malyczenko: »Ne, zvestobo sem prisegel svojemu cesarju in ne bom nobenemu drugemu več prisegel zvestobe. Vi ste le vsiljenci in odločno izjavim, da Vam ne prisegem zvestobe. Prosto Vam je, da me ustrelite ali pa obesite.« Moža so takoj odvedli in ga kaznovali s 25 udarci s palico ter zaprli. Drugi dan so ga zopet zaslili in ko je izjavil, da ne prisega, so ga zopet kaznovali s 25 udarci s palico in ga zaprli. Prihodnji dan se je to zopet ponovilo, a Malyczenko je ostal stanovit. Odvedli so ga nato proti Mikulajewu; njegovo sedanje bivališče ni znano.

Malyczenko je zapustil svojo ženo popolnoma brez vseh sredstev.

Pripoznal sem ženi tega pešca dar 500 kron, ki se je doposlal po pošti c. kr. deželnoqrambnemu nadomestnemu poveljstvu Lvov v izplačilo imenovani.

Vzorno, stanovito in zvesto postopanje vojaka naj se objavi moštvo.

Nadvojvoda Friderik, fml., I. r.

Močvirje Rokitno.

Vojni dogodki na severovzhodu se vedno bolj bližajo prostranemu, čudovitemu ozemlju, ki je znano pod imenom: močvirje Rokitno.

Odkar so se zvezne nemške in avstro-ogrskete ustavile v Voliniji, na vzhodnem bregu Buga, potiskajo Ruse polagoma proti temu velikemu močvirju. Pas močvirja se razteza tudi zadno čez Bug, vsled česar morajo ruske čete računati s tem, da pridejo v močvirne kraje, na pravo, nepretrgano močvirno ozemlje, v močvirje Rokitno, ki ga Rusi po gozdovih (lesovih) navadno imenujejo Po-

lesje. Pravo Polesje leži onstran Buga ter ima približno obliko trikotja, ki ga tvorijo mesta Brest-Litowsk, Kijev in Mohilev. Največje mesto na močvirju samem je Pinsk, vsled česar se močvirje imenuje po ruskih knjižah tudi Pinski močvirje.

Vožnja po maloštevilnih železnicah, ki so zgrajene na tem močvirju, nudi potniku, pa naj se ozira podolgem ali počez, čuden pogled, ki napravi nanj ob vsej svoji enoličnosti globok vtis. Kilometer za kilometer dirja vlak po močvirju skozi pragozde, v katerih kaže samo tu pa tam kaka kmečka kočica, da stanujejo ondi ljudje. Sicer je cela pokrajina pusta in zapuščena. Na drevsih opaziš dokaj panjev. Vaščani se bavijo s čebelarstvom. Ruska vlada je obrnila svojo pozornost na ta ogromni okoliš šele leta 1873. Takrat so svet najprej premerili in preiskali ter nato v zvezi s tem pričeli z osuševanjem, ki je imelo doslej že lepih uspehov.

Glasom znanstvenih preiskav ima Polesje v glavnem obliko plitve skledje z vzdignjenimi robovi. Južni rob Polesja je Podolska ravnina, ki sega tje do vzhodne Galicije in se sme imenovati: predozemlje Karpatov. S karpatskih višav priteka več rek v Pripet, v znani pritok Dnjeptra, ki je glavni vodotok v Rokitnem. Te reke, ki tečejo s Podolske ravnine proti Pripetu, so v svojem gornjem teku gorske, planinske reke s strmim padom. Ko pa dospejo na Podolsko ravnino, se padanje zmanjša in voda začne zastajati. Pripet sam izvira v močvirju. Le ni-

zko razvodje ga loči od pritoka Buga; na drugi strani pa je zopet tako ozko zvezan z ozemljem Njemena, da ob deževju eno povirje mnogokrat prehaja v drugo. Končno spada v okvir Polesja tudi še spodni tek Beresine, znane iz zgodovine. Ta reka je v Polesju razpredla celo mrežo strug.

Površina tega sveta je taka, da se tu menjajo višje, peščnate plasti z globljimi, zamočvirjenimi. Geologi so dognali, da skrajne plasti ne prepuščajo vode, kar seveda odvajanje vode zelo ovira. Vrh tega pa še, kot smo že omenili, pritoki Pripeta povzročujejo povodnji, ker se njih pad tu naenkrat zmanjša. V Voliniji se taja sneg navadno že februarja in marca meseca, ko je Polesje še popolnoma zmrznjeno. Cele pokrajine, kjer je bil preje led, se izpremenje tedaj v velikansko jezero. Leta 1874. so na podlagi preiskav pričeli z osuševanjem. Sprva je močvirje obsegalo do 8.720.000 hektarov; samo četrtnina tega je bila pripravna za naselitev in obdelovanje. Pravega močvirja je bilo 6.540.000 ha, in skoro polovico tega so bili pragozdi. S kanalizacijo se je tekom let na svet dokaj izboljšal; osušili so že čez dva in pol milijona hektarov zemlje, da se more sedaj obdelovati. Obseg močvirja v Polesju se je zmanjšal na 2.644.000 ha, in vrednost močvirnega sveta se je s tem poestorila. Vključ vsemu temu je Polesje še vedno največje močvirje v Evropi ter še vedno le malo cest vodi preko njega. Zato pomeni za prodirajoče armade še danes veliko nevarnost.

Vojska z Italijo. Cadorna slepi laško javnost. — Boji pri Bovcu.

Švicarski listi so priobčili te dni, kot smo poročali, pregled vojnih dogodkov na italijanskem bojišču v prvem četrtletju ter konstatirajo, da Italijani doslej še niso osvojili niti enega važnega strelskega jarka. To dejstvo skuša prikriti Cadornov uradni pregled, ki ga razpošilja »Agenzia Stefani«. V tem pregledu Cadorna tudi polemizira, a njegova izjavjanja nam izvajljajo le pomilovalen posme.

Da bi nasproti ljudstvu nekoliko omilili neuspehe na severni fronti, so italijanski listi pred kratkim širokoustno izjavljali, da obstoja uspeh italijanske vojske v tem, da je doslej popolnoma zadržala vse avstrijske napade in popolnoma preprečila sovražni vpad na italijansko ozemlje. To bajko je sedaj raztrgal sam italijanski generalni štab, ki pravi v svojem gori omejenem pregledu, da se avstro-ogrška vojska na celi operacijski fronti bori v defenzivi. Njeni redki sunki so zgolj delni poizkusi, da zopet osvoji izgubljene postojanke. »Za nas to ni nič novega, pač pa so s tem razkrinkane laži italijanskega časopisa o odbitih avstrijskih napadih. Dalje pravi poročilo: »Takoj po vojni napovedi se je italijanska vojska deloma po zmagovitih bojih, deloma brez zamaha z mečem polastila važnih postojank onstran meje v Tridentu in Cadore. Na posameznih točkah italijanska vojska ni hotela prodreti čez mejo, kar bi bila mogla storiti, ker je hotela izkoristiti boljše krajevne razmere; Avstriji in Ogri si pa doslej nikjer niso upali prodreti na italijansko ozemlje.«

To se pravi podomače, da vrag v sili tudi muhe je! — Nato se naštevajo imena krajev, gora, vasi, travnikov, pobočij itd., vse, kar le nosi kako označbo. Ker pa vsem tem objektom tudi največja zgovornost ne more dati nobene strateške važnosti, si mislijo: pa naj odtehta množina, češ: »Avstrija je bila prisiljena v vzhodni Furlaniji izprazniti obsežno ozemlje, čegar naravni pogoji bi bili za brambo zelo ugodni; omejila se je na to, da je zasedla močnejšo črto ob Soči, ki je bila že davno pripravljena.« Cadorna smatra to očividno za svojo lastno zaslugo? Dalje pripoveduje, kako se je posrečilo prekoračiti Sočo, se ustaliti na Krnu, da stoji italijanske čete »pri« Tolminu in »pri« Gorici, ki stoji že v dosežnosti ognja iz pušk, kar je sovražnik že sam priznal (ni res!). Pripoveduje o ustalitvi na Griže brdu in drugih višinah, o čemer pa vsekakor zamočuje dve nemalo važni stvari: namreč ogromne žrtve, s katerimi so bili odkupljeni ti smešni uspehi in pa to, da so bili Italijani vedno vrženi nazaj, še preden so se ogreli na »zasedenih« postojankah. Potem se Cadorna zaleti in pravi: »... Ti uspehi, ki jih sovražna uradna poročila končno niso mogla več tajiti...« Če so kaka uradna poročila kdaj kaj tajila, so bila to italijanska poročila, ki so odločilna dejstva, t. j. da so bili Italijani vedno zopet vrženi iz osvojenih postojank, zamočala, nasprotnim poročilom se je pa enostavno prepredila pot v italijansko javnost.

Glede italijanskih izgub pravi Cadorna, da je blazno, če se cenijo na 180.000 do 200.000, kakor to delajo Avstriji. Toda niso bili Avstriji tisti, ki so postavili te ogromne številke o italijanskih izgubah, marveč to storili švicarski listi na podlagi zanesljivih podatkov iz Italije. Cadorna podtika nasprotniku neresnico, ki je ni za-

krivil, da bi ga tako postavil v nelepo luč. To ni pošteno. »Resnične izgube ne dosega niti šestega dela te številke.« Recimo, da je tu Cadorna govoril resnico; to da vprašati moramo: kaj pa razume Cadorna pod izgubami? Tako je na primer dokazano, da so italijanska uradna poročila večkrat javljala o večjem številu ujetnikov, ne da bi bila omenila, da je bilo med ujetimi sovražnimi vojniki tudi mnogo odvedenih civilnih oseb. To je treba upoštevati tudi z ozirom na nadaljno navedbo poročila, češ da je pustil sovražnik 18.000 ujetnikov v italijanskih rokah. — Začetkom je Cadorna rekel, da so se Avstriji držali doslej v absolutni defenzivi; potem pa pravi: »Italijanski napadi napredujejo in kljub neprestanim ojačenjem se sovražnik ne posreči, da bi jih ustavil.« S tem hoče Cadorna dvigniti razpoloženje italijanskega ljudstva, ki je vsled ruskih porazov hudo omajano. Svoj namen bo najbrže tudi dosegel, kar mu privoščimo, saj vemo, kak križ je z italijanskim ljudstvom. Zunaj Italije pa se na Cadornov lim ne bo ujel noben kalin, četudi koncem poročila naivno vabi, naj se vsak na licu mesta prepriča o resničnosti njegovih navedb.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 27. avgusta. (K. u.) Uradno se razglša:

Na italijanskem bojišču so se bili večeraj le pri Bovcu boji, ki so bili važnejši. Naše čete so tu odbile sovražni napad v sovražnikovo dolinsko postojanko nazaj.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Italijansko uradno poročilo.

Rim, 24. avgusta. Ob 6. uri zvečer.

Včeraj je sovražnik na več mestih fronte poizkušal z artiljerijsko akcijo na večjo razdaljo, nakar pa je naša artiljerija povsod in učinkovito odgovorila. V zgornji dolini Cordevole in na zgornjem vzhodu dolin Rienza in Rodenbacha je sovražnik podprl od strojnih pušk in ročnih granat, tudi poizkušal napasti, pa je bil povsod odbit. Iz odseka pri Tolminu in s Krasa ne poročajo o nobenem važnem dogodku. 22. avgusta jutraj je nad Schio priletel sovražni letalec, ki je vrgel nekaj bomb in ubil eno žensko.

Rim, 25. avgusta.

V odseku Tonale so se naše čete po artiljerijski predpripravi 21. avgusta polastile najsprednejšega dela doline Strino (Noce) in so prisilile sovražnika k umikanju. Sovražnik je pustil v naših rokah tabore barak. Sovražnik je proti ogroženim postojankam nenadoma otvoril silovit topniški ogenj in je poslal peloto s strojnimi puškami. Odbili smo ga z občutnimi izgubami in mu vzeli obilo orožja in streliva. Včeraj je sovražnik v zgornji dolini Cordevole z artiljerijo in ročnimi granatami poizkušal poškodovati naše postojanke od Col di Lana proti Salesi Agai. Vsled našega učinkovitega ognja je moral odnehati. Ob Soči, posebno pri Tolminu, Plaveh in na Krasu je sovražnik razvijal živahno artiljerijsko streljanje proti našim utrdbam. Vztrajna čuječnost naših je zabranila sovražniku, da bi popravil porušeno železniško progo Nabrežina — Tržič. Danes dopoldne je priletel sovražni letalec nad Brescio in posrečilo se mu je uiti ognju naših topov in vreči 4 bombe, ki so ubile

6 oseb, več jih pa ranile. Vojak ni bil nobeden.

O bojih pri Tolminu

piše poročevalec »Grazer Volksblatt«: Poseben prizor se nudi v mrzlih nočeh z vrhov gorskih velikanov. Od vseh strani grome nešteti topovi. Trese in grmi in bliska, kakor bi bilo vse skupaj en sam ognjenik, o katerem se je mislilo, da je že davno ugasnil. Vmes svetijo s strelji užgana selišča in vasi in iskre se svetlobne krogle in žarometi. Junaško se obnaša prebivalstvo. Večinoma še vedno vstraja z nami vred in nam povsodi najbolje služi, neustrašeno je in razborito. Tolminci zaslužijo v tej vojni poseben list slave.

Zračni napad na Brescio.

Chiasso, 25. avgusta. Ob pol 7. uri jutraj je priletelo nad Brescio neko avstrijsko letalo, ki je vrlo štiri bombe na tvornico, ki izdeluje puške. Ubityh je bilo 5 delavcev, ranjenih jih je bilo 40, med njimi 10 težko.

Prvi sneg na laškem bojišču.

Lugano. Listi poročajo, da je na italijanskem bojišču prvič snežilo. Na visokih planinah je sploh postalo mrzlo in je snežilo na višinah nad 1300 metrov. Prehodi čez Alpe so zato še manj pristopni.

× × ×

Laški pozivi.

Rim. (K. u.) Pod orožje morajo odriditi 31. avgusta rezervniki 1. in 2. poziva letnikov 1886 in 1885 pehote, dalje letnik 1884 pehote s Sardinije in bersaljeri 3. kategorije letnik 1881.

Prisilno posojilo v Italiji.

Curij. Po poročilih iz Rima so se izjavili vsi poizkusi italijanske vlade, da bi sklenila z velikimi italijanskimi bankami finančno pogodbo. Pogajanja v Londonu so ostala dozda brezuspešna. Italijanski zakladni urad je zato sklenil, da izvede novembra nameravano najetje posojila kot prisilno posojilo.

× × ×

Rim v vojski.

Medtem, ko so zdaj Benetke ponoči temne, je zunanja slika Rima še precej neizpremenjena, le v obnašanju nasproti tujcem se kažejo posledice vojske. Najbolj priljubljeni Rimljanom so Francozi. Priljubljeni so tudi Angleži, a manj, kakor Francozi in Belgijci. Javno mnenje pa zasleduje z največjo pozornostjo vsa poročila, ki dohajajo z Angleškega in iz Rusije, duhu Francije pa slepo zaupajo. Kmalu potem, ko je nastala vojska, so ponehale hrupne poulične demonstracije, ki so se prej skozi 10 mesecev vedno ponavljale. Pač se pa vojska predstavlja v gledališčih. V korist Višnjevemu križu se je predstavljala igra v navzočnosti angleškega veleposlanika. Obravnavala je predzgodovino vojske. Glavni osebi sta bili Bülow in Giolitti. Pozneje je nastopil neki igralec v vlogi angleškega mornariškega častnika. Govoril je o razlogih, ki so povzročili, da je Anglija pričela vojsko. Občinstvo je vstalo in pelo »God sawe the King«. Nastopil je nato nek star Garibaldinec. Ker je sedel v neki loži Ricciotti Garibaldi, je zopet vse vstalo in pelo Garibaldijevo himno. Garibaldi je vstal in govoril, kako je bil ranjen v vojski l. 1866. njegov konj in je prosil v imenu Modrega križa, naj se nabira za ranjene živali. V Rimu se boje zračnega napada, vsled česar je mesto nekoliko manj razsvetljeno.

V Rimu zapirajo vinotoče.

Geni. List »Suisse« objavlja iz Rima brzojavko, da je zaprla vlada 1800 vinotočev.

Stavke v lombardijskih tvornicah orožja.

Lugano. Radi sporov med gospodarji in delavci začasnih municijskih tvornic v Lombardiji je izbruhnilo več stavk.

× × ×

Italija še ne nastopi proti Turčiji.

Lugano, 27. avgusta. »Gazetta del Popolo« objavlja razgovor z nekim visokim politikom, ki je izjavil, da zaenkrat ni zasnovana nobena vojaška akcija Italije proti Turčiji.

Italija namerava zasesti Dodekanesos.

Lugano. Listi poročajo, da potuje Sa-landra v glavni stan zato, ker namerava Italija zasesti Dodekanesos.

Italijani se nameravajo izkrcati v južni Arabiji.

Chiasso. »Gazetta del Popolo« poroča, da je Šejk ul Islam proglasil sveto vojsko proti Italiji. »Secolo« poroča, da namerava Italija ob Rdečem morju iz Massauha prodirati proti arabskemu obrežju, da v zvezi z vstaškim arabskim glavarjem Sajd Idrisom prežene Turke.

Mesto Tripolis napadli vstaši.

Curij. »Zürcher Tagesanzeiger« poroča: Policija je zaplenila posebne izdaje, ki so poročale, da so vstaši napadli mesto Tripolis.

Z juga.

BALKANCI ČAKAJO.

»Zeit« poroča 26. avgusta iz Lugana: Odlični italijanski senator, ki se mudi v Švici, je izjavil, da rimska vlada nima posebnega upanja glede Balkana. Bukarešt, Sofija in Niš vežejo svojo odločitev na pogoje, ki se pa zaenkrat najbrže še ne morejo takoj uresničiti in tako Balkanci dobijo možnost čakati, ali je ruski poraz definitivni.

Pariski »Matin« ima iz Londona: »Mislijo, da vedo, da sta Rumunija in ententa o političnih vprašanjih in posebno o bodočih mejah edini.«

KAKO DALEČ BI ŠLA SRBIJA?

»Frankfurter Zeitung« poroča 26. iz Sofije, da bo Srbija najbrže izjavila, da je pripravljena odstopiti macedonsko zemljo samo do Vardarja. Na tem temelju pa se Bolgarija v nobenem slučaju ne bo pogajala, kajti Srbija ponuja manj nego ententa in ta koncesija daleč zaostaja za jasno začrtanem bulgarskim narodnim programom, ki vzame Macedonijo za nedeljivo celoto, za katero ni mogoče barantati.

»Neue Fr. Presse« pa poroča 26. avgusta iz Sofije:

Vesti iz Niša pravijo, da je Srbija večeraj odgovorila ententi. Srbija sprejme entente predloge, toda zemljo da Bolgariji le pod temi pogoji:

Prvi del kompenzacij, med njimi ozemlje ob Vardarju, se izvrši, kakor hitro začne Bolgarija akcijo proti Turčiji, drugi del pa se izroči šele ob mirovnem sklepu. Merodajen bolgarski politik je izjavil, da je bolgarsko-srbski sporazum pri teh pogojih popolnoma izključen. Najbrže se bo ententa še pogajala s Srbijo.

K RESOLUCIJI SRBSKE SKUPŠČINE.

Chiasso, 25. avgusta. Italijansko časopisje skuša resolucijo srbske skupščine, posebno besede »o neizogibnih žrtvah za garancijo življenjskih interesov« razlagati optimistično, čeravno to mesto odobrava samo načelo, o čegar izvršitvi pa lahko nastanejo velika nasprotstva. Ta odstavek pa je že nekoliko ohlajen z opozoritvijo na cilj edinstva Srbov, Hrvatov in Slovencev. Rimski dopisnik »Corriera della sera« izve od srbske strani, najbrže od srbskega poslanstva v Rimu, da je Srbija voljna odstopiti zemljo samo tedaj, če se uresniči maksimalni program srbskega irredentizma. To dokazuje, kako škodi ententi, da je dobila na svojo stran Italijo, ki je tako obremenjena s svojimi dalmatinskimi zahtevami. Vsled laških zahtev v Mali Aziji tudi Venizelosove vrnitve ne morejo več Lah! tako optimistično preprosti kakor pred vojno napovedjo Turčiji, kajti Corriere priznava sam, da sedaj Grška ne more dati Bolgariji tako velikih koncesij. Ententa ima glede Balkana samo še to upanje, da Bolgarska zmanjša svoje zahteve.

BOLGARI IN SRBSKA SKUPŠČINA.

Sofija, 25. avgusta. Z rastočo nevoljo razpravlja bolgarsko časopisje o vestih iz skupščine in pravi, da v Nišu niso pripravljeni ugoditi upravičenim bolgarskim zahtevam. Na uvodni strani piše vladno glasilo, da se Bolgarija ne bo igrala, kakor to menda delajo v Nišu.

TRETJA TAJNA SEJA SRBSKE SKUPŠČINE.

Niš, 24. avgusta. (K. u.) Današnja tretja tajna seja skupščine je trajala do četrta na 11. Po odmoru 15 minut je otvoril predsednik slovesno sejo. Sprejelo se je s pritrdbo vlade: Skupščina je vzela na znanje izjave in pojasnila vlade, podane v tajni seji. Padlim junakom izkazuje svoje spoštovanje in obnavlja svoj sklep, da hoče nadaljevati ob strani svojih zaveznikov boj za osvoboditev in združitve srbsko hrvaškega naroda za ceno neizogibnih žrtv, ki so potrebne za vzdrževanje življenjskih koristi našega naroda. Odobrava politiko vlade in prestopi na dnevni red. Sklenilo se je še, da se skliče skupščina 4. oktobra.

Lugano. (K. u.) Listu »Corriere della Serra« sicer ugaja sklep skupščine, a opozarja, da se ne pove, kaj da nameravajo odstopiti Bolgariji in ne povejo dalekosežnosti svojih sklepov. Kakor list izvaja, se hoče Srbija žrtvovati le, če se uresničijo najobsežnejše zahteve srbske iredente.

SRBIJA MOBILIZIRA PROTI BOLGARIJI.

Sofija. Tukajšnji listi poročajo, da so pozvani vsi orožja sposobni Srbi pod orožje proti Bolgariji.

SPORAZUM ŠTIRIH V BOLGARIJI ZAMUDIL VLAK.

Sofija. Bolgarsko časopisje je danes brez izjeme nastopilo za osrednji vele-vlasti. Listi opozarjajo sporazum štirih, da se je prepozno vzbudila njegova ljubezen do tiste Bolgarije, ki jo je v dneh njene nesreče le zaničeval in zasmehoval. Bolgarija prav dobro ve, da so to nepričakovano ljubezen povzročila bojišča na Ruskem-Poljskem. Izključeno je, da bi se ruska armada še enkrat ojačila, v tej katastrofi,

ki ji ni zgleda, tvori zadnje upanje sporazuma štirih zdaj zasramovana Bolgarija. Usoda Macedonije ni zdaj več odvisna od sporazuma štirih, marveč od Dunaja in od Berlina. Proti osrednjima velevladstima ne bo Bolgarija nikdar nastopila, ker ne potrebuje nobenih mazurskih jezer in Rokit-niskih močvirij.

SESTANEK PASIČA IN VENIZELOSA.

Sofija, 27. avgusta. Poluradna lista »Politika« in »Pravda« pišeta, da se bosta v kratkem sešla Pasič in Venizelos.

VENIZELOS NOČE NIČESAR ODSTO-PITI.

Berlin. »Lokalanzeiger« poroča iz Bazela: »Matin« poroča iz Aten: Venizelos je izjavil v krogu svojih znancev, da ostane Bolgarija zvesta osrednjima velevladstima tudi, ako dobi od Grške Kavalo. Vprašanje o kakem odstopu Bolgariji je zastarano.

POLITIKA IN FINANCE NA GRŠKEM.

Atene, 24. avgusta. Venizelos študira diplomatske akte, poleg tega pa proučuje notranji položaj in se pogaja z zunanjimi faktorji. Posebno resno je finančno vprašanje. Brez posojila se bo težko pokrilo vse izdatke, katere zahtevajo današnje in morebitne kasnejše razmere. Vendar pa finančno vprašanje pri rešitvi krize ne bo vplivalo odločilno.

RUMUNIJA.

Berlinski zastopnik »Basler Nachrichten« je govoril z odličnim članom rumunskega poslanstva. Ta je povdaril, da živi Rumunska v tesnejšem gospodarskem razmerju z osrednjima silama nego z entento in je zatrjeval, da uradno ničesar ne ve o kakih tajnih pogodbah, n. pr. z Italijo. Rumunija še ni prav nič vezana in ima v vsakem oziru prosto roko. Razun v nekatere rusofilskih krogih nima v Rumuniji nihče interesa, da bi pobiral kostanj iz žerjavice za Rusijo. Z ozirom na sedanji položaj bi bil rumunski nastop za Rusijo le majhnega pomena, bolj razumno bi bilo zasedenje Besarabije. Rumunija je pripravljena za vsak slučaj vojne, toda zaenkrat misli ostati pravično nevtralna.

RUMUNIJA ŠE SVOBODNA.

Berlin. Uradni list »Independence Roumoune« objavlja uvodnik, ki naglašja nasproti inozemskim listom, da rumunske vlade v njenih sklepih ne ovirajo nobene pogodbe.

BOJI OB SRBSKI IN ČRNOGORSKI MEJI.

Genf. »Grazer Tagblatt« poroča iz Genfa: Lyonski list »Nouveliste« poroča: Iz Niša in iz Cetinja javljajo, da trajajo boji ob celi srbski in črnogorski meji. Pri Vodići na Lovčenu so bili ljuti artiljerijski boji.

ŠKODA V SRBIJI VSLED AVSTRIJSKE OFENZIVE.

Bukarešt, 27. avgusta. Iz Niša poročajo, da je komisija dognala, da znaša škoda, povzročena po avstrijskem vpadu v Srbijo 15 milijonov.

Boji na zahodu.

Nemško uradno poročilo.

Berlin, 27. avgusta. (K. u.) Wolffov urad poroča iz velikega glavnega stana: V Champagni in na vrhovih ob Maasi so bile razstreljene francoske utrdbe. V Vozejih je bil izlahka odbit slaboten francoski sunek.

Najvišje vojno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

Pariz, 25. avgusta. Včerajšnje popoldansko poročilo:

Ponoči nekaj artiljerijskih akcij severno od Arrasa, med Sommo in Oiso in v Argonih. V Vozejih so se bili včeraj zelo ljuti boji na južnem bregu severnega teka Fichte. Na Schratzmännleju si sovražnik kljub večkratnim napadom ni mogel priboriti izgubljenega ozemlja. Nemci so znova napadli naše jarke na slemenu Sonder-nacha.

Ponoči. Pomembnejše delovanje artiljerije v Belgiji pri Boesingheju, v Artoisu, severno od Arrasa in med Sommo in Oiso. Sovražnik je vrgel nekaj bomb na Montdider. Naše baterije so ustavile ogenj.

V Champagni na fronti Perthes-Beau-Sejour in v Argonih skoro neprestano boj z granatami in bombami, podprt od vseh kalibrov.

17 letalcev je 23. avgusta ponoči bombardiralo kolodvore v Tergnieru in Royennu. Vrgli so 80 bomb. Na kolodvoru v Tergnieru se je na več mestih opazilo ogenj. Vsi letalci so se vrnili.

Pariz, 25. avgusta opoldne. Francoski generalni štab poroča: V Artoisu in v odseku severno od Arrasa ponoči precej živahno streljanje s topovi. Pri Souchezu in Neuville boji z ročnimi granatami. Pri Roye in Lassigny trajen, živahen artiljerijski boj. V Champagni in v Argonih le nekaj dogodkov v vojski z minami. V Vozejih boji z ročnimi granatami na Barren-

kopfu. Neko naše letalo je metalo ponoči bombe na kolodvor Loerrach na Baden-skem.

Zvečer. Na celi črti boj s topovi. Najlutejši artiljerijski boji so se razvili v odseku severno od Arrasa med Somme in Oise, v Argonih in v gozdu Prister. V obeh zadnje navedenih odsekih so posegli večkrat vmes naši težki topovi. V Vozejih se je ojačilo v dolini Ficht streljanje s topovi. Boja s pehoto ni bilo. Neko letalo je vrglo 4 bombe v Vesoul. Ranjena je neka ženska in en otrok; stvarna škoda ni velika.

60.000 Rusov v francoski armadi.

»Birzevija Vjedomosti« prinašajo vest iz Pariza, da je 60.000 ruskih vojnih zavezancev, katerim vlada ni hotela plačati pota v Rusijo, vstopilo v francosko armado.

Belgijski kralj na bojni črti.

Pariz. (K. u.) Belgijski kralj si je v spremstvu predsednika Poincarreja, vojne-ga ministra Milleranda in generala Joffre ogledal francosko bojno črto ob Aisne, Oise in Somme in postojanke pri Luneville, Grand-Couaronne in pri Nancyju, kakor tudi razna opirališča.

Zanimivi interelaciji v francoski zbornici.

Haag. Radikalci so v tajni seji francoske zbornice vprašali ministrskega predsednika Vivianija: 1. Zakaj je izostalo na zahodni bojni črti od majnika prodiranja? 2. Koliko časa bo po sodbi vlade trajala vojska?

Maršal French angleškemu ljudstvu.

Rotterdam, 26. avgusta. Maršal French je pooblastil člana spodnje zbornice Jamesa Ogrady, da razglasi angleškemu ljudstvu, sledeče sporočilo: »Moji vojaki so glavo za glavo boljši kot nemški, tako v boju, kakor tudi glede na vztrajnost. Moji topovi so boljši kot nemški, moja 13colna granata je n. pr. prav tako učinkovita kot nemška 17colna granata. Boj se vrši sedaj med Kruppom in Birminghamom.«

Iz belgijskih arhivov.

Berlin, 29. avgusta. (Kor. ur.) »Nord-deutsche Allgemeine Zeitung« je končala članke o poročilih belgijskih poslanikov svoji vladi od 7. novembra 1913 do 2. julija 1914. Poročila jasno dokazujejo, da so si hladno sodeči diplomati jasno predstavljali, da bi bila vojska na kontinentu nevarna njih domovini in da je Nemčija storila vse, da vojsko prepreči. Dalje dokazujejo poročila, da francosko ljudstvo ni maralo vojske in da so vzpali ljudske strasti častilakomni politiki. Nesrečo Belgije je povzročilo, ker se niso na te glavo ozirali, in ker niso segli v roko, katero so jim jo ponujali Nemci, ki so bili pripravljeni in močni dovolj, da bi bili deželi med svetovno vojsko zagotovili mir in bodočnost.

Turčija v vojski.

RUSKO URADNO POROČILO.

Petrograd, 25. avgusta. Kavkaz: V primorju 22. avgusta praske pehote. V dolini Passin tu in tam ogenj artiljerije in pehote. Na ostali fronti nobene izpremembe.

PONESREČENA ANGLEŠKA KRIŽARICA.

Carigrad, 27. avgusta. (Kor. ur.) Iz Smirne poročajo, da je od dveh križaric, ki sta predvčerajšnjim pri Geukabatli obstreljevali južno točko pristanišča Kost (južno od Smirne), ena nasedla. Druga križarica jo je skušala spraviti naprej, pa je to preprečil turški artiljerijski ogenj. Nasedena križarica je spustila čoln z 8 možmi. 4 možje so bili ubiti, ostali so skočili v morje, da bi se vrnili na križarico. Čoln s 4 puškami in drugim orožjem so turške čete zaplenile. Dve od turških vojakov vrženi bombi sta zadeli križarico, vendar ni bilo mogoče dognati učinka.

VELIKE ANGLEŠKE IZGUBE.

Carigrad, 27. avgusta. (K. u.) »Milli« poroča iz Bagdada, da so imeli Angleži v bojih pri Bernder Bušir nad 2000 izgub.

Na morju.

NAPAD NEMŠKEGA PODMORSKEGA ČOLNA NA IRSKO OBAL.

Berlin, 27. avgusta. (Kor. u.) Wolffov urad poroča: Dne 16. t. m. je uničil nek podmorski čoln pri Harringtonu ob irski obali ležečo bencolsko tvornico, skladišča in peči za izdelovanje koksa, z ognjem iz topov. Zgradbe so zletele z visokim plamenom v zrak. Svoječasno so trdili angleški časopisi, da je podmorski čoln obstreljeval odprta mesta Harrington, Parton in Whitehaven, kar ni res. Isti U čoln je iz velike daljave 15. t. m. na Irskem morju obstreljeval nek potniški parnik, ki je najbrže last družbe »Royal Mail Steam Paket Compagnie«, dasi ga ni napadel. Izrecno se javlja, da je trgovski parnik streljal iz topov, in je zato napadal in da ni nabil topov, da bi se bil branil.

Angleška admiraliteta je izjavila dne 27. avgusta, da je neki nemški podmorski čoln pred Ostendem neko angleško mornariško letalo popolnoma uničilo in poto-

pilo. Poročilo ne odgovarja resnici. Podmorski čoln je sicer napadlo neko letalo, a ga ni zadelo in se je nepoškodovan vrnil v pristanišče.

Namestnik načelnika admiralnega štaba: pl. Behnke.

Porušena bencolska tvornica spada med največje tvornice na Angleškem in je za izdelovanje razstrelil v Angliji tem važnejša, ker se nahaja v Angliji le malo takih tvornic.

Za 8 MILJONOV VREDNOSTNIH PAPIRJEV POTOPLJENIH.

Haag, 27. avgusta. »Times« poročajo, da pri potopitvi »Arabica« ni bilo izgubljenih za 4 milijone vrednostnih papirjev, marveč za 8 milijonov.

Dnevne novice.

Mariborska »Straža« piše: »Slišimo iz poučenih krogov, da se ugledni nemškonalionalni krogi v Gradcu bavijo z mislijo, kako za stalno urediti narodnostopolitične odnose s Slovenci na Štajerskem, ki so se na bojišču in doma izkazali kot najodličnejši stražarji avstrijske misli. S tem bi se bilo mogoče v bodoče za vselej izogniti dogodkom, ki so silili Slovence na odporne akcije, katere so občutno zarezale svoje znake v celo deželno upravo. Ako ta novica, ki jo izvemo, odgovarja dejstvu, potem bi nemškonalionalni politični krogi bili pripravljeni, uravnati narodnostne razmere od dežele do dežele.

+ Prestolonaslednik pripel Slovincu hrabrostno svetinjo. Korporal Alojzij Stranjšek, doma iz St. Jurja ob Ščavnici, piše dne 1. avgusta svoji svakinji: Najprišrčnejše pozdrave iz krvave Galicije! Naznanjam Ti, da sem še vedno popolnoma zdrav in tudi upam, da se zana-prej ostanem, če je božja volja. Dosedaj še mi je šlo vse po posebni sreči, tako da sem dobil posebno zaupanje do svojih predpostavljanih. Dne 22. julija nas je obiskal naš prestolonaslednik Karol Franc Jožef. Bil sem od njega laskavo pohvaljen in mi je tudi lastnoročno pripel zaslužno hrabrostno svetinjo na prsi. Omenil je, da sem najmlajši podčastnik pri celem polku. Sedaj že delam izkušnjo za četovodjo. Za tak kratek čas, kar sem pri vojaki, je to naglo napredovanje.

+ Hrvat o Slovincih. Prof. Lovrić piše splitskemu »Našemu Jedinstvu«: »Slovinci so diven narod. Vedno sem veliko do njih držal, ali sedaj, odkar jih bližje poznam, jih še bolj cenim. To je zdrav, kre-pak, moralen in napreden narod. Ni vasi brez lepe cerkve in šole. Brate Hrvate naravnost obožavajo. V vsaki stvari so nam pri rokah; sebi si odtrgajo od ust, a dajejo braniteljem domovine; grobove naših padlih junakov skrbno varjejo in krase s cveticami. Vsa čast našim slovenskim bratom!«

— Katoliški duhovniki — žrtve zmot. Koroški list »Kärntner Tagblatt« piše: »Ko je v lanskem letu izbruhnila vojska, je poglana bojazen pred volanstvom prav redke cvetke. V dobrem spominu je še, v kako velikem številu so zapirali katoliške duhovnike — tudi take, ki niso bili slovanske narodnosti. Zapirali so duhovnike na podlagi ovadb, ne vselej samo iz prevelike bojazni pred vohunstvom. Vsi na Koroškem pozaprli katoliški duhovniki so bili spoznani za nedolžne in izpuščeni iz preiskovalnih zaporov, v katerih so morali presedeti v mnogih slučajih po več mesecev. Dobili so sicer zadoščenje in rešena je bila njihova čast, toda škoda, ki so jo trpeli na duši in na zdravju ter v gmočnem oziru, jim pa ne more nihče povrniti. Skoraj se zdi, kakor da bi se hotela »žalostna igra zmot« ponavljati še celo ob priliki naše najnovejše vojske z Italijani. Tako na primer so zaprli pred par tedni župnika Kukacko v Ukvah na Koroškem, baje tudi zaradi vohunstva. Sedaj se je pa samo-umevno dognalo, da je bila ovadba neutemeljena in župnika Kukacko so izpustili iz preiskovalnega zapora. Kako lahko se osumi duhovnika, je razvidno iz sledečih slučajev: Na neki višini pri Trbižu so opazili ognjene žarke. Kmalu nato so osumili župnika Brauna v Kokovu, da je dajal sovražniku svetlobna znamenja. Sreča pa je bila, da je župnik dokazal, kje se je tedaj, ko je na višini gorelo, nahajal. Vrhutega se je dokazalo, da so delavci zakurili na višini in si kuhali večerjo, a so pozabili ugasniti ogenj. Zopet drug slučaj: Na zvoniku župne cerkve v Trbižu so zapazili, da je bila polovica okna le na pol zaprta. Takoj so prišli župnika Krauta, češ, dajal je sovražniku znamenja. Toda dognalo se je, da so šli ljudje na zvonik župne cerkve in občudovali krasen razgled, a ko so zapustili zvonik, so pozabili zapreti okno. Iz tega je razvidno, na kako naravnost smešen in lahkomiselni način se lahko

osumi katoliškega duhovnika vohunstva in koliko previdnosti je treba, da se mu ne dela krivice.

— **Ogrski Slovaki dobe narodne pravice.** »Narodni Listy« poročajo iz zanesljivega vira, da se je ogrski ministrski svet nedavno baval z narodnimi zahtevami Slovakov in načelno sklenil, da se dovolijo ali vsaj obljubijo Slovakom vse tiste narodne pravice in zahteve, ki so se dale oziroma obljubile Rumunom.

— **Imenovanja v domobranstvu.** Za polkovnike so imenovani podpolkovniki: Koloman pl. Vojnovič, 27. dom. p.; Rihard Volpi, 26. dom. p.; Ivan Brückner, 27. dom. p. Za podpolkovnike so imenovani majorji: Oskar Rus, 25. dom. p.; Florijan baron Pasetti-Friedenburg, 26. dom. p.; Peter Francičević, 5. dom. p. Za majorje so imenovani stotniki: Josip Pokorn, tehnični referent pri dom. poveljstvu na Dunaju; Rudolf Paušek, 28. dom. p.; Hadrijan Napoleon, 27. dom. p. Za nadporočnika je imenovan poročnik 27. dom. p. Božidar Preisinger. Za nadporočnike so imenovani poročniki: Rudolf Werrlein, 27. dom. p.; Josip Stadler, 27. dom. p.; Evald pl. Loeser, 27. dom. p.; Evžen Redl, 27. dom. p. Za poročnike so imenovani praporščaki: Rudolf Smole, 23. dom. p.; Julij Guštin, 26. dom. p.; Ivan Pibernik, 27. dom. p.; Božidar Pibernik, 27. dom. p.; Robert Majeržič, 27. dom. p.; Josip Hauptmann, 26. dom. p. Za nadporočnika je imenovan poročnik Karel Lavrič pl. Zaplaz, 4. dom. ulanski polk. Za nadporočnike v rezervi so imenovani poročniki v rezervi: Karel Stiasny, 27. dom. p.; Oskar Seidl, 5. dom. p.; Herman Mauer, 27. dom. p. — Za poročnike v rez. so imenovani praporščaki v rez.: Franc Kogelnik, 4. dom. p.; Oton Germek, 4. dom. p.; Josip Kaučič, 27. d. p.; Ivan Potočnik, 3. dom. p.; Miroslav Slejko, 27. dom. p.; Franc Ambrož, 26. d. p.; Karel Namestnik, 26. dom. p.; Adolf Paulič, 3. dom. p.; Valter Kogler, 5. dom. p.; Josip Trifter, 26. dom. p.; Oton Zeilhofer, 26. dom. p.; Božidar Kriegl, Oton Edelmann, Franc Sporka, Zmagoslav Zajček, vsi pri 26. dom. p.; Ivan Horak in Maks Ziegler, 26. dom. p.; Mihael Zubala, Marko Težak, Oton Wlasak in Aleksander Tarkowsky, vsi pri 5. dom. p.; Valentin Garski, 26. dom. p.; Franc Kleinik, 27. dom. p.; Franc Smrček, 5. dom. polka; Adolf Jaklič, 4. dom. p.; Joahim Puschnič, 4. dom. p.; Simon Ulčakar, 4. dom. p.; Alojzij Kirner, 26. dom. p.; Avgust Sorko, 4. dom. p. — Črnovojniški nadporočniki so postali: Ivan Rataj, Hektor Suppan in Fr. Trojan. — Za polkovnega zdravnika je imenovan višji zdravnik Karel Ipavic.

— **Pomoč državnim uradnikom.** Zaradi vojnih izdatkov se je moralo, kakor iz vaja c. kr. korespondenčni urad, varčevati. S službeno pragmatiko se je izboljšalo pred izbruhom vojske stanje državnih uslužbencev. Vsled vojske se je vse podražilo. Vlada je z ozirom na finančno stanje zasedla prosta sistematična mesta. Več uradnikov je tudi v plači napredovalo. Končno se je ukrenilo, da se državnim uslužbencem (uradniki do 8. čin. razreda) na utemeljeno prošnjo smejo podeljevati izredne podpore z ozirom na osebno potrebo in na rodbinske razmere.

— **Iz Tržiča.** V zadnji seji je sklenil soglasno občinski odbor darovati za invalide 200 K, za nameravani zavod za slepce 200 K, za »Srebrni križ« 30 K. Za ranjene vojake je daroval povodom cesarjevega rojstnega dne c. kr. okrajnemu glavarstvu 100 K, občinstvo je v isti namen nabralo 104 K. Podružnica »Rdečega križa« je razprodala po gdč. Olgi Kalinger in Eli Belehr 100 novjših znakov med ude »Rdečega križa«.

— **Odprava nekaterih gimnazij v Bosni in Hercegovini.** Svoječasna vest, da se v Bosni in Hercegovini zniža število gimnazij, se sedaj potrjuje; ostali bosta le dve gimnaziji: v Sarajevu in Mostaru.

— **Umrli v bolnišnici** vsled dobljenih ran na ruskem bojišču dne 30. junija blagi mladenič France Mlakar iz Runeča pri Veliki Nedelji na štajerskem. Rajni je bil zadnji čas pred vojsko v Dalmaciji v franciškanskem samostanu, kjer je bil frater pod imenom »fra Karlo« in krojač. N. p. v. m.!

— **Umrli slovenska vojaka v Zagrebu.** V zagrebški garnizijski bolnišnici št. 2 je umrl 24. t. m. vojak 87. pešpolka Ivan Amruš. V bolnišnici »Rdečega križa« je umrl isti dan vojak 97. pešpolka Franc Pavlin.

— **Iz vojnega ujetništva v Italiji** sta se oglašila: Anton Pinterič iz Spodnje Šiške in pa Posavec Jemec. Prvi piše svojemu bratu Ivanu: Dragi brat! Prej ko ti nadalje pišem, te prav lepo pozdravim in ti dam vedeti, da sem prejel tvojo karto dne 24. julija zvečer, naslednje jutro, namreč 25. julija, pa sem bil ujet in sem sedaj v italijanskih rokah. Bežati mi ni bilo moč. Sprejmi srčen pozdrav. Z Bogom! — Jemec pa piše svoji ženi Katarini, ki biva v Črnučah, pošta Jezica pri Ljubljani: Ljuba žena! Dam ti na znanje, da sem postal laški ujetnik. Zdrav sem, da bi mi Bog dal še zanaprej tako zdravje, pa

se bova še videla. Naj te nič ne skrbi zame, meni ni ravno slabo, samo dolgčas mi je, dolgčas. Prisrčen pozdrav. Na veselo in srečno svidenje!

— **Romanje Dunajčanov v Marijino Celje.** Dunajčani so tudi letos napravili romanje v Marijino Celje, kakor ponavadi vsako leto. Pred odhodom z Dunaja je imel znameniti govornik P. Abel v cerkvi sv. Avgušтина pridigo, v kateri je med drugim tudi tole povedal: V aprilu lanskega leta je Albanec Essad paša tukaj v Meisl-novem hotelu zbranim dunajskim framazonom razodel načrt bodoče vojne proti Avstriji in Nemčiji. To je bilo tedaj še pred atentatom v Sarajevu. Atentat je bil v srbski loži sklenjen že l. 1912. Ta loža je bila pridružena »Velikemu Orientu« v Rimu, ki je stal pod velikim mojstrom Nathanom. Vsi doženci in Sarajevu so bili člani lože. Sedaj je nastal razkol med ložami. Na Dunaju je 14 lož, in te so se skupno z ložami Avstrije in Nemčije ločile od lož, ki so v deželah četvernega sporazuma. Naravno je, ker niso mogle biti proti vojni in obenem si služiti denar s preskrbovanjem vojske. Upajmo, da pride ura tudi za te zajedavke, in naše upanje je tembolj opravičeno, ker so lože v Avstriji prepovedane. — Zanimivo je, da se je romanja v Marijino Celje udeležil letos tudi edini sin glavnega vojnega poveljnika, nadvojvoda Friderik, ki je pred kratkim napravil z odliko maturo.

— **Masarykovo glasilo začasno ustavljeno.** Oblasti so ustavile Masarykov list »Čas«. Poslanec Masaryk se nahaja v Švici.

— **Pouk na ljudskih in meščanskih šolah v Celovcu** se začne letos redno sredi septembra.

Po 13 mesecih se je oglašil iz ruskega ujetništva Jožef Macher iz Lazeč-Draga, okraj Kočevje. Od začetka vojne ni bilo nobenega glasu o njem, sedaj je pa nepričakovano razveselil mater z dopisnico iz Sibirijske. Naj bi bila še mnogim naklonjena enaka tolažba!

Padel je, kakor poroča »Tagespost«, na južnem bojišču 17. t. m. stotnik 87. pešpolka Ernest baron Kutschera.

— **V Lipnici se je v duševni omotnosti ustrešil** g. Franc Lichtenwallner, učitelj na krčevinski šoli pri Mariboru. Bil je že od lani, ko se je vršilo po mariborskem glavarstvu zapiranje Slovencev, živčno zelo razburljiv. Zadnji čas je razburljivost dospela do viška in povzročila žalostno katastrofo. Rajni je bil dober, zanesljiv Slovenec ter zelo prijeten in priljubljen družabnik.

— **Kot političen načelnik okrožnega poveljstva v Miechovu na Poljskem** deluje od meseca marca t. l. Artur vitez pl. Laszowski, bivši voditelj okrajnega glavarstva v Velikovicu.

— **Pogrešajo že eno leto** Franceta Hribarja, rezervista 17. pešpolka 3. stotnije. Piše naj se v št. Vid nad Ljubljano, vas Žubna, Antonu Hribarju.

— **Sadna letina na Hrvaškem.** Na Hrvaškem so letos glasom zanesljivih poročil jabolka jako dobro obrodila. Tudi slive so dale dobro letino.

— **Tapetarski izdelki** — se podražijo. Zadruga štajerskih tapetarjev je sklenila, da podraži s 1. septembrom tapetarske izdelke za 15%.

— **Premog se podraži.** Zveza avstrijskih premogokopnih društev je sklenila, da podraži s 1. septembrom cene za premog. Tozadevni sklep je že predložila v odobrenje trgovskemu ministrstvu, ki pa bržčas ne bo ugodilo želji avstrijskih premogokopnih društev.

— **Grad Schrattenberg popolnoma pogorel.** Iz Judenburga poročajo, da je dne 26. avgusta popolnoma pogorel grad Schrattenberg pri Schleiflingu, last kneza Schwarzenberga. Grad je bil zadnji čas okrevan za ranjene vojake. Bilo je tam tudi več Slovencev.

— **Kisle vode** se bodo vse podražile radi višjih stroškov cen steklenic in zamaškov. Najbrže bode pri Rogški slatini poskočila cena pri steklenici za 5 vin.

— **Franc Tekavec** iz Ribnice št. 34 na Dolenjskem, želi kot dober in izurjen kuhar nastopiti kako službo, najraje pa v kakem župnišču.

Ljubljanske novice.

— **Ij Preč. p. Placid Fabiani** praznuje v torek dne 31. t. m. 50letnico svoje redovne obljube. Preživel je tiho, svetu manj znano duhovniško življenje, polno žrtv in ljubezni do bližnjega, za ljubeznivimi in tihi-mi samostanskimi zidovi, že največ pa v dušnem pastirstvu in v skrbi za bolnike. — Slavljenec je bil rojen na božični dan l. 1846. v Novem mestu, med brate sv. Frančiška je vstopil l. 1864., novo mašo je pel l. 1870, nato je bil sedem let v Kamniku, od tedaj pa vedno v Ljubljani. 15 let je bil provincial, spovednik v več ženskih samostanih, Rim ga je poslal vizitirat več drugih provincij, toda tihi mož je najraje sedel v spovednici in pri bolniški postelji. Če vidiš priprostega sina sv. Frančiška na ljubljanski ulici, niti ne moreš slutiti, koli-

ko tolažbe in zdravja je prinesel ta mož v naše družine. Srce, do katerega nihče ni mogel, p. Placid ga je odprl s svojo ljubeznivostjo in svojo neutrudljivo blagostjo; ne nosi zastoj svojega imena. — Prihodnji torek bo v cerkvi Marijinega oznanenja slovesna sveta maša, nakar bo pater Placid pred svojim častitljivim provincijalom obnovil svojo redovno obljubo in ta dan bo obilo hvaležnih src gorko molilo v sveto nebo, da blagemu patru nakloni še dolgo vrsto let dobrih del in enkrat večno slavo v svetih nebesih. Od naše strani slavljenju od Boga vse najboljšo!

— **Ij Prosvetno društvo za Trnovo in Krakovo** vabi uljudno k sv. maši na Rožniku v torek 31. t. m. ob 5. uri zjutraj. Sv. maša se bo darovala za naše junake na laškem bojišču. Zbirališče spodaj pri velikem križu ob pol 5. uri.

— **Ij Umrli so v Ljubljani:** Magdalena Hochleitner, žena usnjarskega pomočnika, 67 let. — Janos Vorös, pešec, 23 let. — Marija Jeršinovic, mestna uboga, 82 let. — Terezija Hromec, postrežnica, 69 let. — Marija Gregorčič, gostja, 96 let. — Karel Lekser, pešec. — Leopold Madner, domobranec. — Giusto Verscovo, pešec.

— **Ij Dr. Viljema Kienzla slavna opera »Evangeljnik« v »Kinu Central« v dežel-nem gledališču.** Na sporedu »Kino Centrala« je danes v soboto, jutri v nedeljo in ponedeljek zanimiv film slavne opere dr. Viljema Kienzla »Evangeljnik«. Predstava te izborne drame v treh dejanjih je naj-novejši dogodek za kinogledališče, zelo spretna uprizoritev lepe opere in odlična po opremi. Uspeh teh predstav je vse-kozi zagotovljen. Poleg tega so na spo-redu najnovejša vojna poročila in več ve-seloiger.

— **Ij Padec trdnjave Ivangorod v »Kinu Central« v deželnem gledališču.** Ravna-teljstvo »Kino Centrala« nam poroča, da je pravkar prejelo najnovejši film »Zavzetje ruske trdnjave Ivangorod«. Film, ki bo go-tovo senzacija prve vrste, se predstavlja danes v soboto, jutri v nedeljo in ponedel-jek pri vseh predstavah.

— **Ij Pozor!** V soboto, dne 28. t. m. se začne rok naznanila za usnje, kože, kožice in strojila. Tozadevni trgovci in obrtniki se opozarjajo, da poteče rok v torek, dne 31. t. m. in je naznanilo podati po stanju od sobote. Tozadevne tiskovine se dobe pri obrtnem oddelku mestnega magistrata, kamor so izpolnjene tudi doposlati.

SRBIJA SESTAVLJA ODGOVOR ŠTIRISPORAZUMU.

Bukarešt. Iz Niša brzojavljajo: Pod predsedstvom prestolonaslednika so se sešli ministri v Kragujevcu, da sestavijo be-sedilo odgovora štirisporazumu.

Primorske novice.

— **Še mrtvece »na starem žegnu« ne pu-ste Italijani pri miru.** V torek, dne 24. av-gusta so otvorili Lahi na staro pokopališče na Tekališču Franja Josipa hud ogenj, ki je trajal nad poldruho uro. Od granat iz-kopane jame izgledajo kot odprti grobovi, iz katerih so zbežali mrtveci, ker jih je strašno bobnenje zbudilo iz večnega po-čitka in si poiskali drugo, mirnejše in pred barbarskimi Lahi varnejše bivališče. Ma-terijelne škode ni dosti, a življenjskih ne-zgod se je pripetilo nekaj. Poškodovana je nekaj tudi stara kapelica sredi poko-pališča, kjer počivajo, kakor znano, zemelj-ski ostanki goriškega nadškofa Jordana.

— **Italijanski zrakoplov** je spustil v torek na vse zgodaj nekaj bomb na goriško dr-žavno postajo, ne da bi pa povzročilo to kako škodo. Ena je zadela eno stražnico, ki se je vnela, a so jo došli ognjegasci kmalu pogasili.

— **Zopet kruh v Gorici.** Iz Gorice poro-čajo: Po grozno dolgem času so začeli peki zopet peči bel kruh za civiliste. Pro-dajajo ga po 84 vin. kg. Kruh je še precej dober, le to slabost ima, da ga takoj zmanjka. Spečejo ga še precej, a v Gorici je sedaj še veliko lačnih žolodcev.

— **V Komnu umrli slovenski vojaki** od 23. julija do 21. avgusta počivajo na vojaškem pokopališču: Majcen France grob št. 20; Stanko Alojzij št. 85; Zupanc France št. 87; Mohorič Valentin št. 90; Cobelj France št. 95; Flajšman Ivan št. 97; Lesko-var Alojzij št. 102; Nemec Alojzij št. 104. Vsi ti so umrli vsled zadobljenih ran na južnem bojišču. Na pokopališču pri Dev. Mariji oberšljanski počiva Kranjc Peter, umrl vsled nalezljive bolezni.

Naj počivajo v miru!

— **V ruskem ujetništvu** se zdravi na-hajajo sledeči: Ivan Kodrič iz Skrilje, Jo-žef Koršič iz Pevme in Alojz Koršič iz Pevme, vsi s Primorskega. — Jožef Koršič, vojeno plene, Troickoje, Art. Lager, Ba-rake 17, Taškend, Turkestan, Rusija, Azija.

— **Kavarna v Ajdovščini.** V Ajdovščini je lastnik kavarne »Teatro« iz Gorice otvoril »Cafe Citá«.

— **Obče pomanjkanje mleka** občutijo Goričani, ker gre večina mleka v bolnice in za druge vojake. Za civilne ljudi ga je prav malo na razpolago in radi tega je mle-

ko vsak dan dražje, kljub uradno določe-nim maksimalnim cenam. Vsaka gospodi-nja ponudi rada par novčičev več, samo da bi ga dobila in tako delajo vse in mleko dražje.

— **Vsak, kdor hoče iti iz Gorice,** mora imeti spričevalo o cepljenju proti koleri. Ukrenilo se je to radi varstva nalezljivih bolezni. To spričevalo dobijo samo oni, ki so res cepljeni proti koleri, na mestnem uradu ob uradnih urah.

— **Iz zasedene dežele** se je oglašil č. gosp. Valentin Knavs, dolenski rojak, sedaj vikar Logje, pošta Breginj. Dopisnica z dne 2. avgusta je došla s posredovanjem mednarodnega komiteja »Rdečega križa« v Genfu — via Bologna in Zürich — dne 25. avgusta v Novo mesto.

— **V Gorico:** Pišite nam podrobno o slo-venski zastavi. Porabili bomo na pristoj-nem mestu.

— **Goriški mestni urad** razglašja, da mo-rajo krčmarji takoj javiti vsako dobavo pi-va mestni blagajni in tudi obenem odšteti mestno in deželno doklado na pivo. Isto-tako morajo napraviti tudi zasebniki, ako vzamejo večjo množino piva na dom.

— **Vojaki dan v Trstu.** Na cesarjev rojstni dan se je nabralo v Trstu za vojake na jugozapadni fronti 45.000 K.

— **Nov imenik pogrešanih družin iz Pri-morske** priobčimo v ponedeljek.

— **Trgovka A. Lukič** se mudi na Du-naju pri nakupu najmoderneje jesenske in zimske konfekcije za dame, gospo-de, dečke in deklice, na kar opozarjamo sl. občinstvo iz mesta in dežele. 1684

— **Ij Zopetna otvoritev trgovine.** Gosp. Josip Ciuha in Franc Jesih, javna družab-nika sedaj pod imenom Ciuha & Jesih protokolirane trgovske trdvice, dovoljujeta si p. n. občinstvu vljudno sporočiti, da bo-deta svojo manufakturno trgovino »Po-d tranč« z začetkom septembra z ope-t o t v o r i l a, ter se priporočata p. n. odje-malcem za blagohotni obisk.

— **Najpodrobnejši pregled italijanskega bojišča** nudi »Mittelbachs Turistenkarte der Alpenländer, Blatt 5: Salzburg, Kärnten, Krain, 1 : 300.000. Cena 2 K 04 vin. — Kdor zasleduje tudi vse podrobnosti bo-jev ob južni Tirolski, si mora omisliti tudi sosednji zemljevid Blatt 3 (Tirol) za isto ceno. — »Katoliška Bukvarna« v Ljub-ljani.

— **Pregled vseh bojišč** obenem nudi ve-liki slov. zemljevid Evrope, 1 : 4.000.000, ki je zelo natančen in pregleden. Cena samo 2 K 40 vin. — »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

— **Voditelj v srečno večnost.** Spisal A. Mrkun. Molitvenik je po silno priročni, mali obliki, lepi opremi in krasni vsebini najprimernejši molitvenik za vse stanov-e. Cena 1 K z rdečo obrezo, 2 K fina vezava z zlato obrezo, še finejše vezan 2 K 60 vin. ali 3 K 50 vin. — »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

— **Koledar za slovenske vojake 1916** z mnogimi potrebnimi podatki in navodili, molitvami, zapisnikom itd. Cena s poš-tnino 1 K 10 vin. — »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Išče se

družina Ivančič

Ravnja št. 48 p. Drežnica pri Kobaridu. Kdor kaj ve, se lepo prosi da sporoči Mariji Ivančič, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 29.

Judita Bevdč iz Kojškega, Primorsko 1686

Išče svojo družino

očeta Ivana Maraš, gostilničarja iz St. Ferjana pri Gorici. Naslov: Judita Bevdč, Ziri 47, Notranjsko.

Išče se družina ROT iz Serpenice št. 119 pri Tolminu

Kdor kaj ve, se prosi, da sporoči gosp. Josipu Rot, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 33 (go-stilna »pri starem tiskarju«). 1696

Nova iznajdba proti Zeppelinom.

Predsednik aeronavtičnega društva v Združenih državah Thomas R. Macmecken, je izumil nov zrakoplovni tip, ki je namenjen za boj proti nemškim Zeppelinom. Ti Zeppelinovi rušilci so našli priznanje angleške vlade, ki jih je že nekaj naročila v Macmeckenovi tovarni za zrakoplove.

V pogovoru z urednikom newyorškega »Suna« je izjavil iznajditelj: 1. Voja je pokazala, da pride Zeppelin na določeno mesto z zanesljivostjo parobroda. 2. Ponesrečbe Zeppelinov so vse znane in zabeležene. Vseh skupaj ni niti za tucat nasproti mnogo tisočem uspešnih poletov, o katerih se ne govori. 3. V bodoče se bodo Zeppelinovi za svoje napade posluževali bolj topov nego bomb. 4. Pluli ne bodo več v skupinah po trije ali štirje, marveč v oddelkih po 50 ali morda tudi 100, spremljani po letalskih skupinah. 5. Topovi so se izkazali za brezpomembna obrambna sredstva.

Bramba s pomočjo aeroplanaov je ponoči, kateri čas Zeppelin najraje izbirajo za svoje ekspedicije, brez vsake vrednosti. Doslej so nemški Zeppelinovi podzemali večinoma samo poizvedovalne vožnje. Pravo delovanje začno še-le tedaj, ko bo Nemčija dovršila svoje priprave.

Macmecken pravi dalje: Te priprave so znane britanskim oblastem. Ko bi Nemčija razpolagala samo s 50 Zeppelinovi, bi mogla pogoditi Anglijo naravnost v srce. Ne prešel bi niti en dan, ne da bi se nemško zračno brodogoj prikazalo na nebu nad Londonom. Ugasnjenje luči in uporaba žarometov je brez pomena. Topovi bi pa bombardirali lastne aviatike in sam London, ker bi izstrelki padali nazaj, zažigali poslopja in ubijali prebivalce.

»Sun« priobčuje naslednje podrobnosti o Macmeckenovem rušilcu Zeppelinov: Gre za zrakoplov popolnoma novega tipa z razmeroma majhnim obsegom: dolg bo 75 m, premer bo znašal 8 m. Zrakoplov bo plul z brzino 120—130 km na uro. V zraku bo mogel ostati 10 ur 100 km daleč od svoje postaje, s katero bo zvezan potom brezžičnega brzojava. Vsak rušilec bo imel top za metanje zračnih torpedov, ki bodo ob udaru eksplodirali. Zrakoplov bosta gonila po dva motorja, in sicer motor 750 PS za napredovanje in motor 125 PS za povratek. Posadka bo štela 4 osebe: aviatika, topničarja in dva mehanika. Pogon bo dajalo 14 balonov, ki so v lesenem ovoju in imajo obliko cigare. V tem se Antizeppelin razlikuje od svojega protivnika, ki ima ogródje iz aluminija. Leseni ovój je zopet prevlečen s platnom, vse pa pokriva aluminij. Gondola je v nasprotju z nemškim Zeppelinom v notranjosti zrakoplova.

Kupim v vsaki množini mikano in nemikano

domače predivo

po najvišji ceni. — Ponudbe na: Ivan N. Adamič, vrvarna, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 31. 145

1 steklenica 20 vinarjev. Naročila po povzetju.

Marija Zottmann

učiteljica na glasovirju

Marija Grill

državna izprašana učiteljica tujih jezikov stanujeta Kolodvorska ulica št. 11.

Poštena 14 let stara deklica z 4 razredno ljudskošolsko izobrazbo želi vstopiti kot

vajenka

v kako trgovino. Prijazne ponudbe pod »Vajenka 1685« na upravništvo Slovenca.

Sprejme se prodajalka

špecerijsko trgovino v bližini Ljubljane. Ponudbe sprejema poštal urad v Hrušcih pri Ljubljani. 1693

Za večje gospodarstvo na Kranjskem se išče

gospodinja

brez otrok, s premoženjem nad 10.000 kron, ki se lahko vključi na poslovu. Več se dogovori ustmeno. Pismene ponudbe pod »Gospodinja 1694« na upravo lista.

Izurjene šivilje

za izdelovanje vojaškega perila, dobijo takoj delo. — Kje, pove upravništvo Slovenca pod št. 1688.

Sveže češplje in hruške (tepke)

kupuje vsako množino in po najboljših cenah veletrgovna sadja

M. Rosner & Co., Ljubljana.

Lepi spominski oficijelni

vojni kozarci.

Pri nobeni hiši se ne sme pogrešati takega kozarca, ker je res nekaj posebnega. Razstavljeni so v izložbi

tvrdke F. ČUDEN, Prešernova ul. 1.

Sprejme se

učenka

iz dobre hiše v manufakturno trgovino. Kje, pove upravništvo »Slovenca« pod št. 1699.

Upokojen nadučitelj

išče službe

v trgovini, skladišču ali pri kakem podjetju. Zmožen je slovenskega, hrvaškega, nemškega, in italijanskega jezika. Službo sprejme tudi na deželi. Cenjene ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Zanesljivo«. 1692

V službo se sprejme

ženska

ki zna kuhati in druga samostojna gospodinjstva dela pri gospodarstvu. Vpraša se Streliška ulica št. 33. 1691

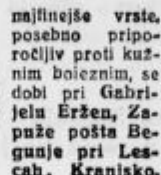
Kupujem

sveže češplje in hruške

za destilacijo žganja po najvišji ceni. Gabrijel Eržen, Zapuže pri Lescah Gorjansko. 1674

Odlikovan na razstavi v Radolici leta 1904 s častno diplomom in svetiljo I. vrste.

BRINJEVEC

Za pristnosti se jamči. Cene zmerno. 5167

Globoko potrtem srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš iskrenoljubljeni sin, oziroma brat in svak, gospod

Edvard Del-Linz

trgovec, nadom. rezer.

dne 18. avgusta na tirolsko-italijanskem bojišču padel za domovino v starosti 30 let.

Nepozabnemu bodi blag spomin!

Hruševje pri Postojni, dne 28. avgusta 1915.

Žalujejoče rodbine:

Peter Del-Linz, Bionzani, Černigoj.

Priporočam razprodajalcem sveže, trpežne

limone

pristen sicilijski »Verdeli« sad

primisljski zaboj okoli 300 kosov K 31.—

prima velike zaboj okoli 300 kosov K 30.—

najfinjši pristni emental, sir, holand. Gonda sir, holand. salami, istovreden nadomestek za ogrske, najceneje.

Pošilja se po povzetju ali proti vposlatvi naplačila. — Na drobno se ne razprodaja. — Najboljšo, najzanesljivejšo postrežbo zagotavlja

Paul Ruppe, Linc ob D. veletrgovina južnega sadja. Ustan. 1853.

1700

Oblastveno konces. zasebna posredovalnica za nakup in prodajo zemljišč in posestev

VALENTIN ACCETTO

zapriseženi sodni izvedenec

Ljubljana, Trnovski pristan šte. 14.

Prodajalci ali kupci naj se obrnejo na zgoraj imenovano posredovalnico. Vse vrste posestva, vile in zemljišča na izbiro. 249 Tajnost zajamčena.

Izboljšajte

promet v svoji gostilni z češkim budjeviškim delniškim pivom plzenskega tipa.

Zahtevajte ga v vseh ljubljanskih gostilnah, v grand hotelu »Baikan« v Trstu, v hotelu »Laeroma« v Gradežu, v palačah prv. hrvaške šteditone v Zagrebu in »Napredak« v Sarajevu, Beranek v Banjiluki itd.

Informacije daje češka delniška pivovarna v čeških Budejevicah, Roza Rohrmann v Ljubljani in Bogumil Ponka v Trstu. 3453

Zahtevajte

zastoj in poštne prosto moj glavni cenik s 4000 slikami ur, zlatnine in srebrnine, glasbi, predmetov iz usnja in jekla, potrebščin za gospodinjstvo in toaletto, orožja, municije itd.

Prva tovarna ur

Jan Konrad, c. in kr. dvor. ni založnik Brux št. 1224 (Češko)

Nikelnaste Roskopf-ure K 3-90, 4-20, 5- Srebrne K 8-40, 9-50. — Nikelnaste budilke K 2-90. Budilke z dvojnimi zvoncem K 4-—

Pošilja se po povzetju. — Nikak riziko! Zamenja je dovoljena ali denar nazaj!

Oskrbnik

1682

za manjše posestvo na Dolenjskem ob štajerski meji se išče. Prednost imajo taki vrtnarji, ki se razumejo na sadje-rejo in zelenjavo in so nekoliko vešč kletarstva in živinoreje. Služba se lahko nastopi kmalu. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja naj se naslove na

Otomarja Bamberga v Ljubljani.

3 krave breje

se proda ali zamenja za klavno živino. Nadaljna pojasnila daje Vnovčevalnica za živino v Ljubljani, Dunajska cesta 29. 1673

Pozor! Vse blago Pozor!

kakor tudi čevlje, dokler kaj v zalogi, brez zvišanja po stari ceni. Tudi zalogo nagrobnih vencev s trakovi in napisi.

Prosim, prepričajte se!

1574

Uljudno se priporoča tvrdka

K. WIDMAYER, pri »Solncu«, za vodo.

ANTON BOČ

barvarija in kemična pralnica

Ljubljana, Selenburgova ul. 6

Dela se izvršujejo tudi na

Glinah št. 46. Nizke cene!

Točna in solidna postrežba

Obstoj tvrdke že čez 50 let.

500 K

Ria-Balsam.

Cena lončku z jamstvenim pismom K 1.—, 3 lončki K 2-50, 6 lončkov K 4-50. — KEMENY, Kaschau (Kassa) L, poštni predal, 12/82 Ogrsko. 1507

Toni Jager

Ljubljana,

Židovska ulica št. 5.

...

Predtiskarija najnovjših vzorcev za vezene obleke in bluze.

Vojne uniforme

zgotovljenih
in po meri

JOS. ROJINA
Ljubljana, Franca Jožefa cesta 3.

Edino najboljšo

Pfaff šivalne stroje — Puch kolesa

priporoča

po ugodnih cenah in plačilnih pogojih

IGN. VOR

specialna trgovina šiv. strojev in koles
Ljubljana, Sodna ul. 7.

10 letno jamstvo za vazo-
nje najbolj pripravi.

Lahki elegantni modeli
vseh vrst.

Cenik zastoj in franko. — **Zastopnike** sprejem.

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga.

Mizarstvo.

Popolna spalna
oprava za 2 osebi
zgotovljena iz tu-
ali inozemskega
oreha ali hrasta z
marmorjem in og-
ledalom

Zaloga otroških
vozičkov.

Cene
konkurenčne.

Blago solidno.

350 K

J. Pogačnik

Ljubljana, Marije Terezije cesta 13-18.

Originalne Mayfarth ve
postavno varovane

1391

„HERKULES“

vinske in sadne stiskalnice prvovrstni izdelek.
Hydraul. vinske in sadne stiskalnice nedosegljive!
Mlini za grozdje in sadje,
Naprave za pridelovanje mošta

PH. MAYFARTH & Co.

Tovarna poljedelskih strojev.

DUNAJ, II, TABORSTRASSE Nr. 71.

Cenik št. 620 zastoj.
Zastopniki se sprejmejo.

Specijalno izdelovanje stiskalnic in aparatov za pridelovanje vina.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživlje in smrt, otroških det, rentna in ljudska, neškodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod.

Absolutna varnost.

Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1914. K 173.490.838—

Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. K 48.752.022-76

V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 452.232-66

Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje, veljavno za vojno zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoj in poštine prosto.

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.
Marije Terezije cesta št. 12.

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je

Vzajemna zavarovalnica

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov

Ljubljana ::: Dunajska cesta št. 17.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe; 2. vse premično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, zvonove in enako; 3. vse poljske pridelke, žita in krmo; 4. zvonove proti prelomu; 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživlje in druge kombinacije in proti neizgledam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nižjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.

Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale l. 1912. 673.356 kron 17 vin., so poskočile koncem leta 1913. na 735.147 kron 17 vin. Tedaj čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolje bo rasel zaklad.

Ponudbe in pojasnila da ravnateljstvo, glavno poverništvo v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjenci.

Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

1439

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo

v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz
svoje. Zunanji
viagateljem so za poši-

5%

ljanje denarja na razpo-
lago brezplačno položi-
nice poštne hranilnice

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let; pa tudi izven odsekov proti poljubnim dogovorjenim odplačilom. Dovoljujejo se ranjšijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali poročstvu. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 kron. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 s 17.406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.788.340 kron.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stol. kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

II. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Clani: Fran Borštnik, c. kr. profesor v pokoju v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet v Ljubljani; Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jozef Gruden, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Remeč, ravnatelj trg. šole v Ljubljani; Anton Sušnik, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Clani: Anton Čadež, katehet v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. rač. oficijal v Ljubljani; Avguštin Zajc, c. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Ustanovljeno v letu 1842.

Brata Eberl

Trgovina oljnatih barv,
laka in firneža

Crkoslikarija

Slikarja, pohištvena in
stavbena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeva cesta

Nasproti hotela Union
Telefon 154. Telefon 154.

Jantarjevi laki in laščilo za sobna tla.

Marx-emajl za pode, zid, železo in drugo.

Firnež iz pristne-
ga lanenega olja.

Oljnate barve, najboljše
vrste fačadne barve,
vremensko neizpremen-
ljive (Kronsteinerja) barve, in raznovrstne vzorce za

sobne slikarje.

Lake angleške za kočije, lake
za pohištvo in druge predmete

Olje za stroje, prašno olje, karbolinej, čopiče za vsako
obrt. — Vse potrebščine za umetnike, slikarje i. t. d.

Predmete in potrebščine
za žgalno in briljantno
slikanje.

Delavnica za črkoslikarska,
likarska in pleskarska dela
Igriška ulica 6, Gradišče.

Izvežban

trgovski voditelj

za dobro vpeljano trgovino z mlekom, maslom in sirom, se takoj sprejme. Vojaštine prosti imajo prednost. Ponudbe s spricvali je vposlati na upravnništvo pod »Takoj 1669«.

Pri **epidemijah** in vseh **nalezljivih** boleznih

Mattonijeva je odlično zabranjevalno sredstvo
Giesshübler - kiselica

Zaloge v Ljubljani pri gg. Ant. Šarabon, Mih. Kastner, P. Lassnik.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklo

Augusta Agnola
Ljubljana

Dunajska cesta šte. 13
pri „Figovcu“

se priporoča slav. cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za solidno izvršitev vsakovrstnega umetnega steklarstva in slikanja na steklo, za steklarstvo v figuralni in navadni ornamentiki, stavbo ter portalno steklarstvo. — Zaloge steklenega in porcelanstega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov za podobe itd. — Narisi in proračuni na zahtevo zastoj. — Spricovala mnogo dovršenih del na razpolago. 74

GORCEVA
ADLER IN ES-KA
KOLESA
so pa res
NAJBOLJŠA!
A. GOREC
špecialna trgovina s kolesi in deli
LJUBLJANA
MARIJE TEREZIJE CESTA ŠT. 14
„NOVI-SVE T“ nasproti KOLIZEJA

Neznosne nadloge uši — rešijo
vojaka zanesljivo in trajno

Sadnikar-jeve vrečice

katere imajo 10 prednosti:

1. Niso nosilcu škodljive.
2. Učinkujejo zanesljivo.
3. So brez duha.
4. So snažne.
5. So priročne.
6. So na leta trpežne.
7. Ne škvari jih mokrota.
8. So poceni.
9. Zabranijo novonalezbe.
10. Pošiljajo se v pislih.

Sedanja veda dolži edino uši kot prenašalce pegastega legarja. Kdor se ubrani uši, je varen pred to kugo. — Vrečice prodaja:

Ovančara, drogerija, Ljubljana; J. R. Hočevan, lekarna, Vrhnika; J. Koschier („Pri ortu“), Kamnik.

Novi krompir

v vsaki množini razpošilja

R. Marenčič, Kranj.

1670

Najstarejša slovenska tvrdka te stroke.

Obstoji že nad 38 let

ANA HOFBAUER

Imeteljica zaloge cerkvene obleke in orodja
Ljubljana, Wolfova ulica 4

si usoja javiti preč. duhovščini ter sl. občinstvu, da izdeluje natančno po naročilu in predpisih vsakovrstne bandere, baldahine, plašče, kazule, pluvijale, dalmatike, velume, albe, koretije, prte itd. itd., sploh vse kar se rabi v cerkvi pri službi božji. Izdeluje se vse ročno, solidno, pošteno ter po najnižjih cenah, ter se prevzemajo tudi naročila na vezenje, prenavljanje stare obleke ter sploh vsa popravila.

Zagotavljajo hitro in najpoštenjšo postrežbo, prosijo, da se pri naročilih izvoli ozirati na prvo domačo tvrdko.

Zakup hotela.

V sredini mesta Zagreba se da v zakup hotel z gostilno, kavarno, velikim dvoriščem, hlevi in kegljiščem.

Eventuelno se tudi prodaja.

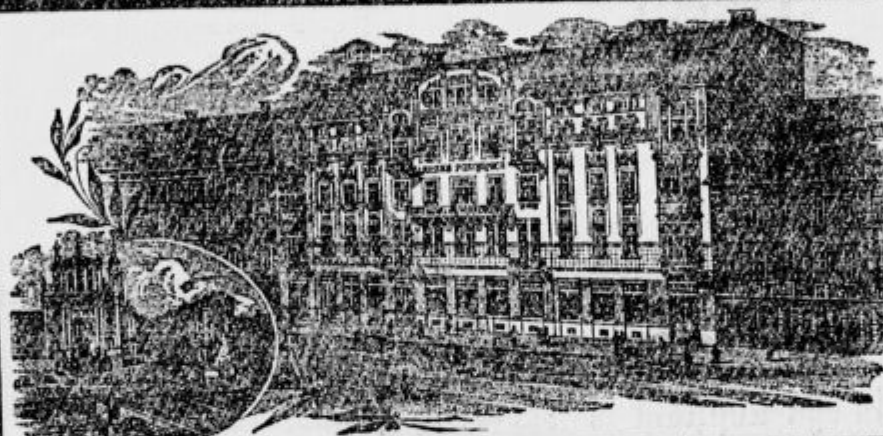
Naslov pove uprava „Slovenca“ pod šte. 1659.

Štambilije
vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.
Anton Černe
graver in izdelovatelj
kavčuk - štambiljev
Ljubljana, Selenburgova ul. št. 1.
Ceniki franko. 553 Ceniki franko.

VOLNO

ovčjo, oprano in neoprano, kupim vsako množino po najvišji ceni proti takojšnjemu plačilu, ter plačam vožnjo sam. Večjo množino pošljam potnika osebno prevzeti. Veletrgovina **R. STERMECKI, Celje** šte. 20, Štajersko. 1621

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!
LJUDSKA POSOJILNICA
registrovana zadruga z neomejeno zavezo
Ljubljana, Miklošičeva cesta šte. 6, pritličje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvi

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki temveč tudi cela dežela Kranjska

ter jih obrestuje po 4³/₄% brez kaknega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 K čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem junija 1915 čez 23 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohnan. položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.

100 litrov zdrave domače pijače,

osvežujoče, dobre in žejo gasilce si lahko vsak sam priredi z malimi stroški. V zalogi so snovi za ananas, jabolčnik, grenadine, malinovec, poprova meta, mnaškatelec, pomerančnik, dišeča perla, vršnjevec. Ta pijača se lahko poleti zavaja hladna, pozimi pa vroča mesto rum in žganja. Skaziti se ne more. Snovi z natančnim navodilom stanejo K 4.50 franko po povzetju. Na 5 takih porcij dam eno povrhu. Za gospodarstva, tovarne, delavnice itd. neprecenljive vrednosti, ker delavce ta pijača osveži in ne upijani, v sled česar ne zgube nič na svoji delavnosti.

Jan Grolich, drogerija „Pri angelu“, Brno 643, Morava. 1351

Brzojavke:
Prometbanka Ljubljana.

Sološna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 30 podružnic. **Vogel Marijin trg — So. Petra cesta.**

Dejniški kapital in reserve 65.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izžrebanih vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najmodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja.

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsekdar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 31. julija 1915 K 85.944.552.—, 31. decembra 1912 na knjižice in tekoči račun K 236.633.922.—.